

ME-1/2010.
(ME-1/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Mezőgazdasági bizottsága**
Megújuló energiával foglalkozó albizottsága
2010. október 12-én, kedden 9 óra 7 perckor
a Képviselői Irodaház 515. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>A meghívott előadók tízperces bevezetői a biomassza alapú energiatermelésről és felhasználási lehetőségeiről</i>	5
<i>Gyulai Iván</i>	5
<i>Beliczay Erzsébet</i>	8
<i>Rohonyi Péter</i>	10
<i>Varró László</i>	13
<i>Héjj Benedek</i>	17
<i>Jávor Benedek</i>	22
<i>Dr. Szoboszlai Miklós</i>	28
<i>Pogány Anikó</i>	31
<i>Fidrich Róbert</i>	32

Napirendi javaslat

1. A meghívott előadók tízperces bevezetői a biomassza alapú energiatermelésről és felhasználási lehetőségeiről

Előadók:

Gyulai Iván ökológus, Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány

Beliczay Erzsébet elnökhelyettes, Levegő Munkacsoport

Rohonyi Péter klímaügyi szakértő

Miklós László igazgató, MOL Zrt. Vállalati Kapcsolatok

Vári Jánosné tanácsadó, MOL Zrt. Vállalati Kapcsolatok

dr. Zahola-Pollák Vanda alelnök, Magyar Bioetanol Szövetség

2. Vita a biomassza alapú energiatermelésről, illetve a biomassza eredetű üzemanyagok felhasználásáról
3. Egyebek

Az ülés résztvevői

Az albizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Szabó Rebeka** (LMP), az albizottság elnöke

Gyórfy Balázs (Fidesz)

Pócs János (Fidesz)

Varga Géza (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Farkas Sándor (Fidesz) Gyórfy Balázsnak (Fidesz)

Patay Vilmos (Fidesz) Pócs Jánosnak (Fidesz)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Gyulai Iván ökológus, Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért
Alapítvány

Beliczay Erzsébet elnökhelyettes, Levegő Munkacsoport

Rohonyi Péter klímaügyi szakértő

Varró László stratégiai fejlesztési igazgató (MOL Zrt.)

Miklós László vállalati kapcsolatok igazgató (MOL Zrt.)

Héjj Demeter elnök (Magyar Bioetanol Szövetség)

Dr. Szoboszlai Miklós főosztályvezető (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium)

Pogány Anikó (Motion Emissions Kft.)

Fidrich Róbert (Magyar Természetvédők Szövetsége)

Dr. Zahola-Pollák Vanda alelnök, Magyar Bioetanol Szövetség

Bödecs Barna képviselő (Jobbik)

Gógös Zoltán képviselő (MSZP)

Jávor Benedek képviselő (LMP)

(Az ülés kezdetének időpontja: 9 óra 7 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

SZABÓ REBEKA (LMP), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó reggelt kívánok minden kedves megjelent résztvevőnek. Elnézést kérünk a késésért, azért késtünk, mert várunk néhány országgyűlési képviselőre, akik szegények dugóban vannak, és mindenféle egyéb probléma van az autójukkal, de reméljük, hogy hamarosan befutnak. Viszont azt gondolom, hogy azért így, negyedóra várakozás után ideje elkezdeni ezt az ülést.

A meghívott előadók tízperces bevezetői a biomassza alapú energiatermelésről és felhasználási lehetőségeiről

Szeretettel köszöntök mindenkit, aki itt megjelent, és nagyon örülök, hogy ilyen jelentős érdeklődés övezi ezt az ülést, ami nyilván azért van, mert ez az egész téma, a biomassza alapú energiatermelésről, illetve ennek a közlekedésben való felhasználásáról, nagyon fontos, és számos ágazat, illetve szervezet képviselőjét érinti, és érdeklődnek iránta, és nagyon örülök, hogy most el fogják mondani a véleményüket.

Először a meghívóban is megnevezett előadókat szeretném arra megkérni sorban, hogy mondják el azt a tízperces expozét vagy prezentációt, amit ebben a témában gondolnak, és utána fog egy kis vita, beszélgetés következni.

Arra kérem önöket, hogy egyrészt kézfelemeléssel jelezzék, ha hozzá kívánnak szólni, másrészt aki nem meghívott előadó, kérem, hogy mutakozzon be, mert nem ismerek mindenkit. Tehát akkor ennyit bevezető gyanánt és megkérem Gyulai Iván ökológust, aki az Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány elnöke, hogy tartsa meg a tízperces bevezetőjét. Köszönöm.

Gyulai Iván

GYULAI IVÁN ökológus, Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány elnöke: Köszönöm szépen. Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Nem akarok eladni semmit, ezt rögtön szeretném mondani. Írtam erről egy kiadványt, most már a negyedik kiadás fog megjelenni, az a címe, hogy Biomassza-dilemma. Arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy ökológiailag milyen veszélyeket rejt magában ez a kaland. Különösen kihegyezve az általunk agroüzemanyagoknak nevezett kérdésre. Nagyon röviden ökológiai és szociális problémákhoz vezető tervekről beszélünk.

Ezt szeretném gyorsan alátámasztani. Először is, itt egy nagyon kis energiasűrűségű dologról beszélünk, nagyon nagy területigényei vannak éppen ezért. Tudom, hogy a tíz százalék nemcsak agroüzemanyagra vonatkozik, hanem vonatkozhat bármire, de tudjuk, hogy dominánsan erre vonatkozik, ha ez mind ebből lenne, akkor a jelenlegi mezőgazdasági termőterületnek a 40-75 százalékát kellene felhasználni. Ebből egy olyan ügy következik, hogy vagy ilyen agroüzemanyagot importál Európa vagy élelmiszert importál. És hogyha ez bekövetkezik, akármelyik, ez azt jelenti, hogy a harmadik világnak azok a területei, amelyek alkalmasak jó produktivitással ilyen alapanyag-termesztésre, akkor ezeknek a területeknek, amik ma természetesen még a föld nagyon kevés megmaradt természetes ökoszisztémájához tartoznak, a pusztulása determinált, miközben az Európai Uniónak nemcsak ez a célkitűzése. Szerette volna 2010-re megállítani a biológiai sokféleség csökkenését, amit persze messze nem tudott teljesíteni.

Egy 7 százalékos célnál az Európai Unió kívül 4,9 millió hektár területet kellene bevonni, egy 14 százalékoshoz tízmillió hektárt, és ehhez szeretném hozzátenni azt, hogy a világon évente 80 millióra növekvő emberesség miatt és a növekvő igények miatt további 200-500 millió hektár termőterület bevonására lenne szükség 2020-ig járulékosan.

Tehát azt azért lehet látni, hogy ennek már jócskán meghaladtuk a határait, és ezt azzal szeretném még megtoldani, hogy sajnos nemcsak egy olyan nyomás alatt vagyunk, hogy olajcsúcs, hanem az úgynevezett talajcsúcs fogalma is megjelent a világon. Ez azt jelenti, hogy Ázsia néhány országában, mondjuk Kínában, ahol mindent megtesznek a növekedésért, 54-szer gyorsabban pusztul a termőtalaj, mint ahogy megújul. Ez Európában 17-szeres szorzó, Magyarországon is körülbelül 15-17-szeres szorzót jelent, Amerikában 10, Ausztráliában 5-szörös szorzót jelent. Ez azt jelenti, hogy a termőtalaj 60 év alatt elpusztul gyakorlatilag.

Tehát én azt gondolom, hogy további termőtalaj-kirablásnak nincsen alapja gyakorlatilag, és természetesen mindaz, ami a biomassza-termeléssel kapcsolatos, különösen az agroüzemanyag-termeléssel kapcsolatos, egy még nagyobb nyomást tud helyezni a mezőgazdaság intenzitásának a növekedésére.

Az ökológiai áldozat teljesen egyértelmű, ezt nem szeretném tovább ragozni, viszont szeretném azt a kérdést feltenni, hogy van-e ennek közgazdasági racionalitása. Ez egy nagyon fontos kérdés. Ha valamit feláldozunk, akkor legalább valami olyanért áldozzuk fel, aminek van racionalitása.

Na most nagyon sokféle energiamérleg forog közkézen. Annak megfelelően, hogy ki szereti és ki nem, illetve, hogy az életciklus-analíziseket milyen hosszúra nyújtja. Amiről mi beszélünk, hogy van ez a teljes ökológiai hátizsák, ennek milyen plusz energia-, hulladéktartalma, vízfelhasználási tartalma van a teljes életcikluson keresztül. Ilyen teljes életciklus-vizsgálatokat szinte lehetetlen készíteni, de egyre jobbak készülnek.

Na most, a korábbiak. Az egyik nagyon lehúzta, tehát nagyon negatívba vitte, a másik meg nagyon pozitívba vitte. Én a legutóbbi, David Murphy kutatócsoportja által Amerikában végzett vizsgálatra szeretnék most hivatkozni. Ennél nagyon frissebbet nem lehet találni, ugye ez 2009-es. Az Amerikai Egyesült Államokban szinte minden kukoricatermelő területet talajtípusnak megfelelően vizsgáltak, és ezt a bizonyos energia-visszatérülést, az eroid értéket 0,36 és 1,18 között találták. Tehát a legjobb esetben 1,18. Kiátlagolták 1,08-ra. Tehát ez azt jelenti, hogy még nem teljes életciklus-analízisben is semleges gyakorlatilag, ez az 1,08 azt jelenti, hogy 7,5 liter etanolt kell egy liter etanol előállítására fordítani gyakorlatilag. (*Közbeszólás: 0,75.*) Igen, bocsánat. Hát nem mindegy. (*Moraj.*) Nem, 7,5 liter etanolt kell egy liter etanol előállítására fordítani. 1,18 esetén 7,5 liter etanolra egy liter etanol. Tehát a legjobb érték esetén jön ki ez az érték.

Egy másik kérdés ebben a vonatkozásban a szénvisszatérülés. A szénvisszatérüléssel kapcsolatban a következő számokra szeretnék hivatkozni. Ugye itt általában a területátalakítás következményei nélkül szokták számolni a szénvisszatérülést. Ez 28 és általában 75 százalék közötti szénvisszatérülést jelent különböző esetekben. Most négy esetet tudok itt önöknek rögvest felsorolni, pálmadízelolaj, Malajzia, 46 százalékos megtakarítás. A szénvisszatérülés gyepes esetében 2-39 év, erdők esetében 65-138 év, szója, biodízel Amerikai Egyesült Államok 33 százalékos kibocsátás-megtakarítás, gyepes esetében a visszatérülés 51-350, erdők esetében 655-763 év. És ez ugye területátalakítás következményei nélkül van, csak szénvisszatérülésről beszél. Nem beszél a mezőgazdasági termelés vonatkozásában arról, hogy hogyan csökken a talajnak a széntartalma, nem beszél arról, hogy milyen dinitrogén-oxid-kibocsátásokat okoz maga a mezőgazdasági művelés. Erre is remek információink vannak, ugye Indonézia a legjobb példa, ahol a láperdők lecsapolásával évente 2,2 milliárd tonna szén sikerült felszabadítani pluszban, úgyhogy ezzel Indonézia a harmadik legnagyobb kibocsátója lett a világnak.

Szeretnék még arról beszélni, hogy mindezt a globális ökológiai károkozást gyakorlatilag közpénzen valósítjuk meg. 2006-ban az Európai Unióban 2960 millió eurót fordítottak adókedvezményre, 1448 millió eurót mezőgazdasági támogatásra ezzel összefüggésben. Ez összesen 4 milliárd 408 millió euró. 2020-ra ez az érték 13 milliárd 722 millió euróra tehető.

Magyarországról hadd szóljak néhány szót, mert azt gondolom, hogy ez is érdekes, bár nyilván globális kontextusban kell a kérdést vizsgálni. Magyarországon beszélnek egymillió hektár olyan területről, ami termelésbe vonható. A szaktárca korábban beszélt 800 ezer hektárról, az Európai Környezeti Ügynökség 413 ezerről. Na most, az igazság az, hogy Magyarországon van 3,9 millió hektár jó minőségű mezőgazdasági termőterület, és hogyha valaki versenyképesen akar ezen termelni, akkor nem kétséges, hogy ez a 3,9 millió hektár az, ami élelmiszertermelési, mind pedig energiatermelési célra szóba jöhet. A lakosság primer energiaigénye az élelmezésben 200-400 petajoul, ennek az előállításához 3,8-5 millió hektár területre van szükség annak megfelelően, hogy milyen év van, milyen termés van. Tehát ez a két érték között változik.

Ha a teljes helyettesítést szeretnénk megoldani Magyarországon agroüzemanyaggal, ez becslések szerint 4 millió hektár termőterületet igényelne. A 10 százaléknál az következik, hogy ez 400 ezer hektár. Azt mondhatnánk, hogy itt van még, a jó optimista adatoknál is van még 400 ezer hektár, csak ugye az a helyzet, hogy ez, miután azért itt mi saját forrásból kevésbé tudunk dízelt helyettesíteni, ezért a teher az egyértelműen inkább az etanol alapanyagok irányába mozdul el, és abban a pillanatban itt egy lényegesen nagyobb terhelés jelentkezik.

Ezt a tíz százalékot is annak az összefüggésében kell vizsgálni, hogy Magyarország mit küldött el jelen pillanatban célként az unióhoz. A régi célkitűzés 13 százalékos megújuló elérése 2020-ig. Na most, ennek a vonatkozásában nemcsak ezt a tíz százalékos helyettesítést, hanem ezt a 13-at is valamilyen alternatív forrásból teljesíteni kell. Szántóföldi energiaigény, 1,6 millió hektár. Zöldáram-kapacitási igény 600 ezer hektár, élelmezés – még egyszer megismétlem – 3,8-tól 5 millió hektárig. Tehát ennyi területe Magyarországnak természetesen nincs, anélkül, hogy ezek a felhasználási ágak ne konfrontálódnának. Azt is szeretném elmondani, hogy a jelenleg szintén közpénzen vagy részint közpénzen kiépülő kapacitásoknak a kukoricaigénye 7-7,5 millió tonna évente, egymillió tonna búza. Magyarországon a kiépülő kapacitásoknak - ha az összes kapacitás működne, és ezt el kellene látni, akkor - ennyi lenne az igénye.

Ugye tudjuk, hogy jól jön az, amikor 8 millió terem kukoricából, és általában kétmillió tonna tartalékban lehetne megállapodni körülbelül. Hogy kétmillió tonna főlőleg az, ami reálisan rendelkezésre áll. Tehát még akkor is, hogyha semmiféle ökológiai érvet és közgazdasági racionalitást nem akarunk figyelembe venni, akkor is egy nagyon-nagyon kis keskeny ösvény az, amin ezen a téren előre lehet lépkedni, és nem gondolom, hogy ezt a kötelezően előírt, 2010-re kötelezően előírt 5,75 százalékos arányt tovább kellene növelni.

Még annyit hadd mondjak el zárásként, hogy az én számomra ez egy elég fontos etikai kérdés, és ezt azzal szeretném szemléltetni, hogy itt durván 300 kilogramm kukoricából száz liter etanolt elő lehet állítani. Ezzel a száz liter etanollal optimálisan el lehet autózni ezer kilométert valahová, ezt valaki egy nap alatt simán megteszi, elmegy mondjuk Budapestről Frankfurtba, ezzel szemben ez egy embernek másfél évi élelmiszerszükségletét fedezi. Tehát én azt gondolom, hogy etikailag sem tehetünk ilyet.

Még egy utolsó dolog, ez a versenyképességre utalás. Mind a Széchenyi-terv, mind a megújulás programok, és mindenki, aki ilyen biomassza-növelésben, -termesztésben gondolkodik, egyértelműen arra helyezi a dolgot, hogy ez növelni fogja a foglalkoztatást.

Kérem szépen, azt világosan kell látni, hogy a foglalkoztatásnövelés vagy bármilyen ökológiai szempont figyelembevétele eddig is versenyképesség-rontó feltétel volt sajnálatos módon, tehát itt nem az történt, hogy – mondjuk – még nyolc embert bevontak a termelésbe, hanem még nyolc embert kirekesztettek a termelésből. Beléptünk az Európai Unióba, bevásároltunk lőerőben, négy zétorost lecseréltünk egy emberre, aki most a „fent”-ben ül, három ember elküldtünk a csudába, még egy kicsit intenzívebbé tettük a dolgot, szóval senki

ne gondolja azt, hogy ezek az álmok valóra válthatók. Ez a mezőgazdaság további intenzitásnövekedését, ökológiai teljesítményének a romlását fogja okozni.

Természetesen azzal nyilván egyet tudok érteni, hogy mondjuk annak, hogy ilyen üzemeket létesítsünk és működtetünk, annak nyilván van foglalkoztatási többlethozadék, de meg kell nézni, hogy ugye a másik oldalon ez milyen eredményeket fog elérni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is nagyon köszönöm, és haladjunk is tovább. Szeretném megkérni Beliczay Erzsébetet, a Levegő Munkacsoport elnökhelyettesét, hogy szóljon hozzá.

Beliczay Erzsébet

BELICZAY ERZSÉBET elnökhelyettes (Levegő Munkacsoport): Köszönöm. Jó reggelt kívánok. Én néhány témát szeretnék csak felvetni, nem ilyen részletesen, ahogy a kollégám előzőleg csinálta.

A törvénytervezetet tulajdonképpen az Európai Unió kívánságára hoztuk létre, mivel hogy minden tagállam számára kötelezővé tette, hogy ezzel a témával foglalkozzon. Ami észrevételünk van, mert először erről a közlekedési célú energiafelhasználással kapcsolatos törvénytervezetről beszélnek, az két dolog. Az egyik az, hogy nagyon keveset foglalkozik az egyéb energiaforrásokkal, tehát elsősorban a biomasszára, vagy ahogy Gyula Iván is mondja, az agroüzemanyagokra koncentrálnak. Éppen csak a bevezetőben érintőlegesen foglalkozik például a kötöttpályás közlekedési módoknak az alternatív energiaforrásaival.

A másik, ami viszont egy általános jellemzője a magyar törvényhozásnak, hogy a nagyon lényeges kérdéseket, mint például az életciklusra számított kibocsátás, a fenntartható termelésre vonatkozó előírásokat, az engedélyeztetést - amiről esetleg majd a kollégánk tud beszélni, az Energia Klubból, mert nekik van egy nagyon jó tanulmányuk arról, hogy hogyan folyik nálunk az engedélyeztetés, és hogy ez milyen gátló tényezője tulajdonképpen a fejlődésnek is, tehát ezeket - mind-mind kormányrendelet és alacsonyabb rendű jogszabályokba utalja, és ezáltal bizonytalanságot teremt, mert nagyon sokszor az a gyakorlat, hogy ezek vagy el sem készülnek, vagy pedig sokkal kevesebb gondossággal készülnek el.

Amit még itt megjegyeznék, az egy tanulság. A múlt héten Olajos Péternek volt egy közmeghallgatás-féléje, és ott sokan felvetették azt, hogy a közigazgatást kellene, tehát a közigazgatásban dolgozókat kellene oktatni. Ha ez megtörténne, akkor valószínűleg ez a kérdés, ez a kritika is egy kicsit tompulna, és javulna az egésznek a mechanizmusa, az engedélyeztetése és a többi, amiről beszéltem.

A második dolog, amit mondanék, az a modal split. Mindig úgy szoktuk mondani, hogy a megújulóknak a használata, és az alternatívák használata kéz a kézben járjon az energiatakarékossággal és az energiahatékonysággal.

Erre igazán a válság tanította meg az Európai Uniót is, mert eddig ez nem volt prioritás, most viszont úton-útfélen halljuk, hogy ez a legfontosabb. az energiahatékonyság kérdése. Itt, erre a törvénytervezetre lefordítva, arról van szó, hogy az, hogy mennyi a tíz százalék, az attól függ, hogy mennyi az összes energiafelhasználás a közlekedésben és az pedig, hogy mennyi energiát használunk fel a közlekedésben, az az egész közlekedés szerkezetétől függ nagyban.

Ilyen szempontból például az új Széchenyi-terv alapján véve egy jó irányt vázol fel azzal, hogy ezt a bizonyos modal splitet, tehát az egyéni közlekedést és a közösségi közlekedés arányát, a különböző szállítási módokat milyen irányba kellene fenntartható módon terelni. Ezzel szemben a konkrét számok elképesztően bátortalanok, majdnem hogy azt mondhatnám, hogy visszalépések is, például a személyszállításban a jelenlegihez képest. Úgyhogy szerintem ezt a kérdést kellene tárgyalni, és sokkal többet kellene ezzel foglalkozni,

hogy hogyan akarjuk megoldani akár a személy-, akár a teherszállítást, mert ez összefügg azzal is, hogy milyen sorsa és milyen fejlődése lesz a megújuló energiáknak.

Ehhez tartozna még az is, hogy tulajdonképpen az üvegházhatású gázok kibocsátásának a csökkentése a célja az összes problémának. Ugyanakkor viszont nagyon bizonytalanok az adatok arra, hogy mennyibe kerül egy tonna széndioxid, illetve annak az elkerülése. Ezzel a kérdéssel nem igazán szoktak foglalkozni, s az Európai Unión belül is elég nagyok a bizonytalanságok és a szórások. Tízszeres minimum nagyságrendű eltérések vannak a hivatkozásokban. Holott, ez elég sok mindent meghatározna. Ugyancsak ezen az Olajos Péter-féle konferencián hangzott el az, hogy az összes, tehát például hőelőállítással sokkal kedvezőbb, majdnem tízszer kedvezőbb lenne a széndioxidot elkerülni, mint üzemanyag-gyártással.

Most nemcsak ez az egy szempont van, de azért emiatt is én hangsúlyoznám azt, hogy meg kellene állapodni abban, hogy milyen ára van a széndioxidnak és hogy mit értünk ez alatt az elkerülés alatt. A harmadik kérdés a támogatások kérdése.

Nekünk az az álláspontunk, hogy az lenne az ideális helyzet, hogyha a támogatásokat leépítenék, és mindenki megfizetné a saját külső költségeit, és akkor lenne egy igazi verseny.

A szegedi közgazdász konferencián, amire nem tudtam elmenni, hangzott el, hogy harminckétféle, részben nyílt, részben rejtett támogatást kapnak a fosszilis energiák. Elég, hogyha az ingyenes kvótára, bányajáradékra, a repülésnek az adókedvezményeire utalunk. Tehát nagyon sokféle támogatás van. Ezzel szemben nyilvánvaló, hogy a bioüzemanyagoknak, illetve általában a megújulóknak az alkalmazása szintén csak támogatásokkal képzelhető el. Tehát egy spirálba kerülünk bele, hogy minden, ami piacra kerül, ami még a kezdeti lépéseknél van, tehát aminek szüksége lenne arra, hogy megtámogassuk, az már csak egy plusz támogatási igénnyel képzelhető el.

Tehát ezen a téren is jó lenne, hogyha változások lennének. Ennek ellenére talán magamnak is ellentmondok azzal, hogy azt mondom, hogy pillanatnyilag a zöld áramot támogatjuk, éppen erről folyik a vita most már több, mint egy fél éve a Kát.-körben, ugyanakkor a zöldhőt nem támogatjuk. Részben azért sem, mert egyes vélemények szerint az alternatív és elsősorban biomasszával előállított hő, önmagában is piacképes lenne. De azért az egy ellentmondás, hogy ugyanakkor olyan dolgokat támogatunk, amik önmagukban nem lennének azok, viszont azok, amik piacképesek lennének, azok nem kerülnek megfelelő mennyiségben és megfelelő súllyal szóhoz a káros támogatások miatt.

A következő, amiről beszélnék, az az alapanyagok versengése. Itt Gyulai Iván elég sokat beszélt az élelmiszer-takarmányok, kontra üzemanyagoknak a kérdéséről, de kevesebb szó esik arról, hogy a biomasszában egy jelentős része ipari nyersanyag is lehetne. És hozzánk is eljutott a FAGOSZ-nak az a kívánsága, hogy foglalkozzunk például a fapelhasználásnak a különböző lehetőségeivel. Mert azt tudjuk, hogy mi is a nagyanyánktól örökölt bútorokba rejtett széndioxid. Tehát, hogyha a fát nem elégetjük, hanem akár építőanyagként használjuk, akár pedig a hulladékfát hőszigetelésre, akkor lényegesen hosszabb ideig rejtjük bele a széndioxidot, mint ezzel a mostani módszerrel. És végül beszélnék még a K+F-ről, amit ugyan retorika szintjén nagyon sokat emlegetünk, hogy mennyire fontos lenne, ugyanakkor befagyasztották az innovációs alapot pár hónappal ezelőtt, és azóta sem nyitották meg. És nagyon sok olyan kutatási terület lenne, ahol Magyarország labdába rúghatna, mert korábban is, most ez egy kicsit történelmi visszatekintés, de annak idején a hatvanas években például a biogázkutatásban Magyarország a világelső között volt, és most pedig sajnos nem ez a helyzet, és ennek egyik oka az, hogy ezt nem támogatjuk.

A második és harmadik generációs biomassza-felhasználás, bioetanol-gyártással kapcsolatban ezelőtt tíz évvel azt mondták, hogy tíz év múlva már egész biztos, hogy normális gyártási szintre fog jutni a technológia. Nemrég olvastam az Economistban, hogy

most újabb tíz évre kitolták azt a határidőt, amikor ez valóban megvalósulhat. Tehát, amikor az összes cellulózszármazékból etanolt lehet majd gyártani.

Nagyon jó lenne, hogyha olyan mintaprojektek lehetnének, mint amiről szintén most hallottam, hogy Borsodban több település közösen állít elő mikrokörzetekben energiát, és ezzel az osztrák módszert veszik át, vagyis hogy helyben marad a vásárlóerő, és helyben felértékelődik a mezőgazdaságban dolgozók munkája. Ha ezeket a mintaprojekteket minél szélesebb körben népszerűsítjük, és leterjesztenék, én azt hiszem, hogy nagyon sok vita - ezzel a foglalkoztatással, a mezőgazdasági hulladékok, illetve a megtermelt mezőgazdasági termékek hasznosításával kapcsolatban - sokkal kedvezőbb színben tűnne föl, hogyha ezek a mintaprojektek közismertebbek lennének. És végül egy saját személyes kérésem lenne, pont a K+F-fel kapcsolatban.

Mi a vízi közlekedésben, elsősorban a személyközlekedést, illetve a vízi sportokat szeretnénk támogatni. Sajnos most ez az ajkai tragédia el is mosta azt a piármunkát, amit mi az evezéssel kapcsolatban elkezdtünk, de érdekes lenne megvizsgálni azt, hogy a bioüzemanyagok, amelyek lebomlóak, azok vajon nem válthatnának ki egy-egy speciális területen más fosszilis üzemanyagokat, és ezeken a területeken a fejlesztést ebbe az irányba vinnék. Mert például most a hajózásban leképesztően gyengék a szabályozások, sokkal nagyobb a környezetszennyezés, mint a közúti közlekedésben. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm. És akkor szeretném megkérni Rohonyi Péter klímaügyi szakértőt, hogy szóljon hozzá.

Rohonyi Péter

ROHONYI PÉTER klímaügyi szakértő: *(Előadásához kivetítőt használ.)* Jó napot kívánok mindenkinek. Inkább illusztrálok is, amit az előttem szólók mondtak részben, illetve egy-két területről mondok továbbiakat.

Én általában azzal kezdem, amikor környezetvédelemről van szó, hogy ne felejtjük el, hogy nemcsak környezetvédelem ez, hanem a magyar alkotmány erre kötelezne minket, hogy ezt adjuk meg mindenkinek. Tehát a következőkben, amiről szó lesz, az egyben jogunk is és kötelességünk is.

Emlékeztetőül, hogy mi hol vagyunk. Egy kis globális kitekintést kaptunk Gyulai Ivántól is, hogy ez az egész agroüzemanyag-biznisz hogy jelenik meg a világon máshol. Nem szabad ezt elfelejteni, ehhez kapcsolódik ez a térkép, hogy ne felejtjük el, hogy bár nagyon kicsik vagyunk itt Magyarországon, és Európa is a világhoz képest milyen kicsi, amikor a szennyezésekről van szó, akkor ott vagyunk az élbolyban rendszeresen.

Ez egy régi dia, amit nyilván nem a kollégák számára tettem be, hanem azoknak, akik esetleg nem ismerik a háttérét. Ahogy elhangzott ez is már előttem, iszonyú pénzek készülnek, már eddig is nagy pénzek mentek agroüzemanyag-projektekre, ahhoz képest minimális pénzek mennek napenergiái fejlesztésekbe úgy a termál, mind a fotovoltaikus vonalon.

Pedig, ahogy láthatjuk, a biomassza-potenciál elenyészően kicsi a soláris fotovoltaikus potenciálhoz képest Magyarországon, ez a Tudományos Akadémia energetikai bizottságának a felmérése, illetve az Energia Klubnak több felmérést összehasonlító adatai. Tehát egyszerűen, a józan ész szerint, hogyha valaki ránéz az adatokra, teljesen rossz irányba megyünk.

Csak pár általános mondat az elejére, illetve az egész közlekedésből, szállításból keletkező üvegházhatású gázok arányai saccolósan egy elég régi adatból, a világ hőháztartású gáz kibocsátásaiból. Láthatjuk, hogy én ezt azért tettem be, mert igazából a közúti közlekedés az, ami a legnagyobb része mindennek. És mégis az lenne a feladat, hogy ezt próbáljuk

csökkenteni, ehhez képest nem csökkenteni próbáljuk mindig, hanem valahogyan átszabni egy kicsit, terelgetni ezt a dolgot. Nem merünk nekivágni az igazi feladatnak.

Az összes többi mondat is még ma is igaz, hogy nem eléggé összehangolt ezzel kapcsolatban a különböző hatóságok munkája. Ez, sajnos, amíg nem veszi ezt a témát valaki komolyabban, így marad, viszont addig valószínű rossz irányba megyünk tovább, ha csak valami katasztrófa nem történik ezen a téren is.

Most van az, hogy bioüzemanyag. Lehet, hogy én is fogom használni ezt a kifejezést, de igyekszem elkerülni, és agroüzemanyagot mondani, de maga az, hogy a törvénytervezetben is bioüzemanyagként szerepel, hogy így beszélünk róla, ez nem véletlen egyébként. Ez egy nagyon következetes, hosszú távú lobbizás eredménye bizonyos ipari szereplők részéről. Egyrészt.

Másrészt meg ugye sajnos a szerencsétlenség is fokozta. De maga ez a szóhasználat talán nagyobb kárt okoz ezzel az egész témával kapcsolatban, mint sok ország együttes autózása együtt véve. Mert ettől valahogy az emberek nem veszik elég komolyan, nem félnek ettől a témától. Kérek mindenkit, felejtse el a bioüzemanyagot, mint olyat, gyakorlatilag mint hallhattuk, számadatok nincsenek, legalábbis ilyen értelemben ilyen nincs, tehát agroüzemanyagokról beszélünk.

Ez talán lehetne bio, ez még az idézőjeles értelemben vett bio. Erre a szintre, ami megint elhangzott, második, harmadik generációs üzemanyagok hol vannak, mikor lesznek, mennyi pénzből? Abból a pénzből mi más lehetne fejleszteni? Mekkora eredményeket lehetne elérni más területeken, hogyha más irányba mennénk, és arra költenénk?

Globális vonalban egy kicsit arról, hogy hol tart az etanol és hol tart a biodízel. Nem tudom, a számok látszanak, ugye egészen más értékekről van szó. Igazából, ami elhangzott. Etanol. Nem biznisz, tehát ezt már nem kéne erőltetni. És igaz, hogy Magyarországon nagyon jó mezőgazdasági adottságok vannak, mégis sajnos, nem sajnos, olyan növényeket tudunk csak termesztetni, amik az agroüzemanyagok szempontjából nem az élvonalba tartoznak. Jó magyarként azért próbáljuk erőltetni ezt a dolgot, hogy de mi azért csak-csak, holott esélyünk nincs ezen a területen. Legyen az olyan rossz, ahogy hallottuk, de mégis egy élvonalba tartozni, esélyünk nincs rá. Tehát, hogyha erre megyünk tovább, akkor ezen a rossz területen is valahol a hátsó sorokban fogunk helyet foglalni, ami nem túl elegáns, nem túl szép és nem túl jövedelmező.

Egy kitekintés arra, hogy egyáltalán ez az, egyébként ajánlott könyv David MacKay professzor által, ez körülbelül 22,5 százalékra teszi globálisan a földművelésből és a földhasználatból származó kibocsátásokat, de vannak, akik sokkal többre. Ezt csak azért tettem ide, mert hogy van, aki azt mondja, hogy 30 százalék fölé is megy az ebből származó kibocsátás. Félretéve, hogy itt ülünk, kicsi téma, kicsi ország, de nagyon nagy dolgokról van szó, és hogyha ezen a területen a jó irányba megyünk tovább, akkor komoly eredményeket elérhetünk a klímaváltozás elleni küzdelemben.

Sajnos ma nem ez tűnik az iránynak. Személyes kis kitekintős téma, volt szerencsém az USA-ban körbeutazni és több olyan farmert is meglátogatni, aki belevágott ebbe a bizniszbe. Kudarccal szembesültem. Nagyon erős hatás volt a személyes sorsokat látni, akik elhitték, hogy ez jó lesz a környezetnek, nekivágtak, összegyűjtöttek farmerbarátokat, ismerősöket, együtt létrehoztak egy telepet, egy gyárat, beindították a dolgot, majd kiderült, hogy ez lufi, kiderült, hogy a tudomány ellentmond ennek. Egyből csökkent az érdeklődés, egyből nem tudták finanszírozni a hiteleiket, jöttek a bankok, átvették az egészet. Arra ment a küzdelem utána, hogy ne ingyen kelljen beszállítaniuk valamilyen szerződéssel és az egész tulajdonosváltási transzferre hivatkozva a terményeiket az immár tulajdonos x bank számára.

Tehát nagyon komoly személyi tragédiák kötődnek hozzá már külföldön is, és látni fogják, itthon is okoz ilyeneket.

Erről is volt szó, Gyulai Iván úr elmondta, de nem tudom nem beletenni kicsit. Hogyha belegondolunk abba, hogy Indonézia, ami a harmadik legnagyobb kibocsátóvá nőtt, akkor látnunk kell, hogy gyakorlatilag eltűnhetnek ott az erdők. Mindenki, aki eljön ide, vagy érdeklődik a téma iránt, és hogy próbálunk jó fejek lenni, azért az orángutánokat szereti és így tovább. Gyakorlatilag, ha itt olyan döntéseket hozunk, amik az agroüzemanyagokat előnyben részesítik, akkor ezzel hozzájárulunk ahhoz, hogy ezek a dolgok eltűnjenek egy az egyben.

És kicsit a törvényjavaslatról. Eleve nem stimmel a címe. Ha valaki végigolvassa a címet és utána a javaslatot, azt találhatja, hogy állj, miért van ott az a második sor a címben, amikor erről szó sincs a törvényben. Tehát kérem, akkor, ha már ez van, beszéljünk arról, amiről szó van, vágjuk le azt a második sort, és arra majd akkor kell külön törvény, tehát ne mossuk össze ezeket a dolgokat, vállaljuk föl, hogy nincs benne! Gyakorlatilag említve van, de az az összes szép tudományos és egyéb papírokkal alátámasztott rengeteg más lehetőség, ami a kibocsátás csökkentése ebben az ágazatban, adott és megvan, mintha nem is lenne. Számomra ez eléggé érthetetlen.

Ugye itt van ez a bizonyos második mondat még egyszer, más területeken, a vezetési szokások megváltoztatásával, akár tíz százaléknyi csökkentést lehet elérni az üzemanyagok felhasználásában. Ez nem egy óriás beruházás, ez egy oktatási program, óriásplakátok, ez egy piár-tevékenység, amire szükség van, és meg lehet valósítani úgy egy nagyvállalat részéről, mint a kormányzat, az állam részéről.

Olvasható a közösségi közlekedés, az előttem szóló is beszélt róla, vasúti közlekedés. Nem jó helyre fókuszál.

Ugye az egyik legnagyobb kiskapu a törvénytervezetben ez, hogy nem kell büntetni. Persze, majd csak akkor kell büntetni, ha felállt ez a procedura, de igazából akkor sem, mert hogyha – mondjuk azt, hogy – beszállítóra hivatkozunk, hogy ő rossz papírt adott nekem, akkor máris nem kell büntetni. Tehát gyakorlatilag teljesen nyitva van hagyva a kapu arra, hogy ész nélkül befektessünk ebbe a területbe, pláne, hogyha talán majd hallani fogunk még erről, hogy milyen kedvezményekkel jár ez számunkra az adózás terén.

Közben egy kép a magyar kistermelői, állattenyésztői takarmánytárolóról. Ez ma Magyarországon a helyzet, hogy annyira drága a takarmány, többek között az agroüzemanyagoknak köszönhetően, hogy üresek a magtárak, szemestakarmány-raktárok. Tehát üresek. Jó, ha van pár zsák eleség az állatoknak. Mindenki számolja, próbálja, hogy honnan tudná beszerezni, iszonyú drága, vagy egyáltalán nincs, nem lehet hozzáférni. Na most erről a munkahelyek között is volt szó korábban, de ez tényleg ide fog vezetni, hogy számos kisgazdaság, családok fogják elveszteni a megélhetésüket, mennek tönkre, ezzel összeomlanak helyi közösségek, és így tovább. Munkahelyeket ez a dolog pluszban nem teremt, hanem elvesz.

Ha valaki hosszú távon, bármilyen politikai oldalon is, de nagy magyar vonalat próbál meg képviselni, vagy abba az irányba menni, akkor gondolja ezt meg, hogy most milyen külföldi ilyen-olyan céges érdekeket vagy akár magyar érdekeket próbál ki, avagy esetleg elveszi a magyar emberek munkáját. Gyakorlatilag elveszi a fókuszot arról a vonalról, a fenntartható mezőgazdaság irányába való elmozdulásról, amihez egészen más irányvonalak és jóval kisebb mértékű agroüzemanyag-nyomulásra lenne szükség.

EU-s fenntarthatósági kritériumok. Erre van egy hivatkozás valamelyik indoklásban. Azok teljesen elégtelenek, tehát, hogy az EU-t ne ott kövessük már, ahol a legrosszabbat mondja. Az egész tíz százalékos cél helytelen volt, és vissza kéne vonni, ugye ezért módosították is, de ami most van, az teljesen elégtelen, és ebből a tervezetből ugye hiányoznak ezek a kritériumok. Majd rendelettel szabályozzuk. Meg kéne nézni, anélkül nem lehet róla beszélni. Gyakorlatilag miről beszélünk? Ez így teljesen üres, ez a dolog.

Erről is szólt már előttem más is. Gyakorlatilag, bár tudjuk, Gyulai Iván mondta, hogy ez a tíz százalékos cél nem erre vonatkozik, de ez mégsem jelenik meg a tervezetben. Tehát

mintha le lennének maradva arról, hogy mi történik a világban, mi történik az EU-ban. Nem jó. Legalább legyen benne az is, hogy más, nem agroüzemanyagok-oldalról mit szeretnének megtenni.

És akkor a végére egy kicsit egy másik oldali megközelítés. Tehát mi lenne, ha nem ezt tennék? Mi lenne, ha egy igazi fenntartható vonalra fókuszálnánk, úgy a magyar kormány, mint akár a MOL, mint egy felelős, óriás magyar vállalat, és nem ebbe a biznyszbe próbálna meg belemenni, nem belemenni, hanem ugyanabból a pénzből egy MOL vagy Magyar Angyalok, ugyanúgy, nem tudom, hallottak-e a MOL Motoros Angyalokról, akik a motoros gyűlésre elmentek, és segítettek megszerelni a motorokat. Csinosan, okosan, képzetten, profin, ugyanúgy lehetne angyalkákat kiküldeni, te neked itt, hogy csökkentheted az energiafogyasztásodat, te neked ott hogyan társulhatsz a falukban az emberekkel, kedvezményt kapsz, ha nálunk tankolsz, mindjárt több ember tankolna a MOL-nál. Ezt úgy próbálta meg, hogy csökkenteni a fogyasztást, de nagyobb szeletet kihalítani a tortából. Összességében ez mindenkinek jó lenne, úgy a klímának, mint akár a cégnek is. Egy teljesen más vonal.

Meg lehetne gondolni, hogyha erre költenék ugyanannyi pénzt, hova jutnánk. És akkor is már volt szó róla, sokkal hatékonyabban lehetne hasznosítani, a hatékonyságnövelésre kéne fókuszálni, és hogy mire lenne szükség, támogatást, adókedvezményt nem lenne szabad kapnia, sőt el kéne venni, a tíz százalékos célt el kéne vetni, ezt már mondtam.

A várható forrásokról is hallottunk már, illetve régiiek, újak, külföldiek, magyarok. Köszönöm szépen a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ezennel a MOL Zrt. képviselőjében megjelent, azt hiszem, Varró László stratégiai fejlesztési igazgató fog szólni néhány szót, illetve, hogyha más is a MOL Zrt.-től, akkor kérem, hogy osszák fel a rendelkezésre álló tíz percet.

Varró László

VARRÓ LÁSZLÓ stratégiai fejlesztési igazgató (MOL Zrt.): Köszönöm szépen. Tisztelt Bizottság! Azzal kezdeném, a széndioxid-kibocsátási adatokra ránézve, hogy Magyarországon nagyjából ugyanazt a trendet látjuk, amit Európa lényegében minden országában. Gyakorlatilag azt lehet mondani, hogy a magyar gazdaság és a magyar társadalom minden lényeges szegmense minimum stabilizálta vagy csökkentette a széndioxid kibocsátását. Egyetlen egyet kivéve, a közlekedést.

Tehát gyakorlatilag azt látjuk, hogy a rendszerváltás óta Magyarországon az iparban egy nagyon látványos energiahatékonyság-javulás következett be, a rendszerváltás óta a villamosenergia-termelésünk kevéssé karbonintenzívvé vált a széntüzelésű erőművek leépülésével. Míg az épületenergia-hatékonyságban még mindig van rengeteg kihasználatlan tartalék, de ott is egyébként egy javuló trend mutatható ki, és a közlekedési szektor széndioxid-kibocsátása gyakorlatilag folyamatosan növekszik, és praktikusán azt lehet mondani, hogy ez Európa minden országában így van.

És ma Magyarországon egyébként még egymillióval kevesebb autó van, mint Csehországban, ami nem egy sokkal gazdagabb ország Magyarországnál.

Na most itt azt kell mondjam, hogy egy olyan vállalat stratégiai igazgatójaként, aminek ez a fő tevékenysége, azzal tökéletesen tisztában vagyunk, hogy ezt a trendet megtörje, az egyébként a MOL forbizniszének egy ugyanolyan gyökeres transzformációját kell hogy jelentse, mint amilyen a mobiltelefon lett a távíróhoz képest.

Es pont azért, mert látjuk azt, hogy mennyire erőteljes ez a trend, ezért arra hívnám fel a figyelmet, hogy borzasztó nehéz ezt a trendet megtörni és nagyon drága lesz ezt a trendet megtörni. Tehát azt gondolom, hogy nem engedhetjük meg magunknak azt a luxust, hogy

butaságokat csináljunk. Tehát, hogyha azt mondanánk, hogy ez egy egyszerű és könnyű feladat, akkor megengedhetnénk magunknak azt a luxust, hogy butaságokat csináljunk, de ez a feladat még akkor is nagyon nehéz és nagyon drága lesz, ha mindent ésszerűen csinálunk. De ma a magyar gazdaságnak az áruszállítási intenzitása, tehát a logisztikában felhasznált dízelmenyiség ezer euró GDP-hez, az körülbelül másfélszere a nyugat-európai átlagnak. Ez kisebbik részben a korszerűtlen teherautók miatt van, nagyobbik részben azért, mert a gazdasági szerkezetünkben nagyon magas a nagyon sok alkatrészt importáló és nagyon sok készterméket exportáló multinacionális feldolgozóipar aránya. Nagyon kicsi a magas hozzáadott értékű szolgáltatások iránya, míg, mondjuk, egy milánói divattervező nagyon sok hozzáadott értéket generál nagyon kevés szállítmányozással.

Ma a bioüzemanyag-szabályozásban nem vagyunk elmaradva semmiféle európai sztenderdtől, nagyjából öt százalékos bioüzemanyag-bekeverést alkalmazunk, praktikusán a szomszédos országoknak megfelelő módon. Az európai emissziókereskedelmi rendszer, amiben a közlekedés ma nincs benne, de az olajfinomítóknál, tehát az energiaipar többi része az igen, valamint a közlekedési széndioxid-kibocsátásra vonatkozó EU-joganyag, ami tíz százalék megújuló energia és hat százalék üvegházhatású intenzitáscsökkenéshez vezet, és valóban itt különféle benchmark értékeket határoz meg azzal kapcsolatban, hogy az egyes lehetséges technológiai opciók, amelyek lehetnek egyrészt a különféle bioüzemanyag-technológiák, másrészt pedig a megjelenőben lévő elektromos autókba tankolt alacsony karbonintenzitású villamos energia is technológiaként megjelenik.

Most mi itt egy profitgarantált iparvállalatként hozzászoktunk ahhoz, hogy reflexből mindennek kiszámoljuk a költségét, úgyhogy ezt tettük a bioüzemanyagokkal is. Valóban, ahogy az előttem szólók hangsúlyozták, rendkívül nagy szórás van abban a tekintetben, hogy milyen becslések vannak azzal kapcsolatban, hogy mekkora karboncsökkentést lehet bioüzemanyagokkal elérni. Miután itt nyilván nem mi vagyunk a legjobb szakértők ebben, ezért jobb híján használtuk azt a benchmark értéket, amit az Európai Bizottság a bioüzemanyag-direktíva mellékletében meghatározott. Ez az európai joganyag része. Ez a direktívamelléklet azt mondja, hogy a kukoricából főzött etanollal 56 százalékkal csökken a széndioxid-kibocsátás akkor, ha nem változik a földhasználat. Ezt azért fontos hangsúlyozni, mert ha nem változik a földhasználat, akkor természetesen semmiféle mezőgazdasági munkahelyteremtés nincsen, hiszen ugyanazokon a hektárokon termeljük ugyanazt a kukoricát, kevesebb kukoricát fogunk exportálni, mert etanolra főzünk belőle.

Ha változik a földhasználat, tehát új földterületeket vonunk be, akkor a bizottság benchmark értékelése szerint a kibocsátás csökkentés nulla. Ebben az esetben viszont nincs széndioxidkibocsátás-csökkentés. Mondom, hangsúlyoznám, hogy ezek nem a MOL-nak a saját házi becslései, egyszerűen átvettük a direktívának a mellékletét.

Egy liter benzintől 2,7 kilogramm benzin keletkezik, ebből 2,4 kilogramm az, ami a benzin szénhidrogén-tartalmának az elégéséből, 0,3 pedig az olajfinomítás energiaigénye. Ebből, ha veszem az optimistább, 56 százalékos arányt, akkor viszonylag könnyen kiszámolható, hogyha ezer liter benzint kiváltok, ehhez egyébként 1540 liter etanol kell, mert az etanolnak kisebb az energiatartalma literre vetítve, akkor nagyjából másfél tonna széndioxidot takarítok meg, ami megint csak a kukoricatermelés átlagos terméshozamát véve, ha egy hektár kukoricamezőt etanoltermelésre használok, az erre a benchmark értékre számolva körülbelül két tonna széndioxidkibocsátás-csökkentést jelent. Hogy kontextusba tudjuk helyezni, egy vidéki, tipikus magyar családi háznak, ennek a kockatetőcsaládi házak, hogyha megcsináljuk az energiahatékonysági korszerűsítését, az nagyságrendileg kettő tonna széndioxidkibocsátás-csökkentést jelent, de azt évente.

Tehát, hogyha egy hektár termőterületet permanensen, állandóan etanoltermelésre dedikálok, az jelent annyi széndioxidkibocsátás-csökkentést, mint hogyha egyszer megcsinálom egy családi háznak az energiahatékonysági korszerűsítését.

Az etanol egyébként tőzsdei termék, tehát ugyanolyan kommutatív, mint a nyersolaj vagy a réz vagy bármi más, a chicagói árutőzsde árjegyzése az irányadó. És az etanolnak az ára az olaj és a kukorica tőzsdei ára függvényében ingadozik. Az etanol és a benzin közötti árkülönbözet alapján nagyjából 450 euróba kerül ezer liter benzin kiváltása, azaz figyelembe véve a széndioxidkibocsátás-csökkentést, ezekkel az iszonyú optimista számokkal számolva, 300 euró a széndioxidkibocsátás-csökkentés költsége tonnánként.

Megint csak, hogy kontextusba tudjuk helyezni, ma úgy becsüljük, hogy ma a magyar gazdaságban mintegy hárommillió tonna széndioxidkibocsátás-csökkentést el lehet érni negatív költséggel, ebből körülbelül egymillió tonnát tudnának hozni a környezetvédelmi szempontból kártékony állami támogatásoknak a leépítései, és nagyjából tízmillió tonnát tudna hozni az energiahatékonyság javulását akadályozó piaci kudarcoknak az orvoslása.

Tehát körülbelül hárommillió tonnáig el tudnánk menni a kibocsátás-csökkentésben negatív költséggel, utána már valószínűleg pozitív költségek lennének, de azok a tapasztalataink egyébként az ipari energiahatékonysági projektjeinkkel, hogy mondjuk néhány tucat euró/tonnás költséggel kényelmesen, szépen, technológiailag problémamentesen lehet széndioxid-kibocsátást csökkenteni. Egyébként a magyar állam nettó kvótaeladó a nemzeti buborékból, ugye a közlekedés nem része az európai emissziókereskedelmi rendszernek. Tehát, amikor a közlekedés széndioxid-kibocsátása csökken, akkor az a nemzeti buborékunk kibocsátását csökkenti, amely nemzeti buborékban a magyar állam nettó eladó. Az elmúlt évek tranzakciói alapján az átlagos értékesítési ár 12 euró/tonna volt. Tehát itt a magyar adófizetők 300 eurót fizetnek ki egy olyan széndioxidkvótáért, amely után a magyar állam 12 eurót fog kapni. Mint magyar adófizető, nekem van egy határozott véleményem egy ilyen tranzakcióról, de ezt mindenki magának alakítsa ki.

A másik dolog, amit látni kell, hogy többen említették a közlekedésnek az egyéb válfajait. Itt, amit még megnézegettem, én nem értek igazából a mezőgazdasághoz, de mindig az volt a benyomásom, hogy a mezőgazdaság alapfunkciója az, hogy az ember élelmiszereket termeljen. Ugye, hogyha visszaemlékszünk egy-két évvel ezelőtről a spanyol dinnyének az esetére, ezt használtuk esettanulmánynak, egy spanyol dinnyét dízelmotoros kamionnal egy magyarországi Auchanba szállítani öt kilogramm széndioxid-kibocsátással jár, hogyha utána számolunk annak, hogy megint csak ezekkel a viszonylag optimista paraméterekkel kiszámoljuk, hogy mekkora termőföldterületen lehet annyi biodízelt megtermelni, amennyi öt kilogramm széndioxid-kibocsátást megtakarít, akkor ugyanakkora földterületen egyébként tizenkét dinnyét lehet megtermelni.

Hogyha a közlekedés széndioxid-kibocsátását csökkenteni akarjuk, akkor annak valószínűleg a leghatékonyabb módja az, hogy dinnyét termelünk ezeken a földterületeken, tehát itt a fogyasztói szokásoknál nagyon komoly lehetőségek vannak.

A másik eset, amit mutatnék, ez itt, amit a kezemben tartok, ez egy üveg palack alumíniumtetővel. Ez két rettenetesen energiaintenzív termék, amelybe utána vizet töltöttünk, és bepakoltuk egy dízelmotor-teherautóba, és ide hoztuk, hogy ezt iszogassuk a fenntartható fejlődésről beszélgetve. Ennek egyébként több ezerszer akkora széndioxid-kibocsátása volt, mint hogyha valaki a csapot kitekerte volna, és hozott volna egy kancsó vizet.

Na most, hogyha biodízelt keverünk a teherautó üzemanyagába, akkor ez az ezerszer szorzó 970-esére megy le. Azt hiszem, hogy ez is egy nagyon látható eredmény.

Említették többen a közösségi közlekedést, és itt is a számok azt mutatják, hogyha valaki egész évben, ugye ma 5,7 százalék energiataralom etanol van bekeverve a benzinbe, ha egy tipikus magyar autós egész évben autózik ilyen 5,75-ös etanolú üzemanyaggal, az nagyságrendileg annyi széndioxidot takarít meg, mint hogyha Debrecenbe oda-vissza elmegyek vonattal, figyelembe véve azt, hogy ez egy villamosított vasútvonal, és a magyar villamosenergia-szektornak a nukleáris energiatermelés miatt elég alacsony karbonintenzitása van, tehát ilyen egészen alacsony a közlekedési ágazatok közötti váltásban.

Azért hangsúlyoztam az elején azt, hogy ez egy nehéz és drága folyamat, akkor is, hogyha mindent jól csinálunk, mert azt gondolom, hogy mindaddig, amíg nem derítettük ki a negatív költségű vagy néhány tucat euróba kerülő széndioxidkibocsátás-csökkentési lehetőségeket, addig megengedhetetlen luxus 300 euróért vásárolni a széndioxidkibocsátás-csökkentést.

Ma Magyarországon ugye különböző jövedékiadó-szabályozás vonatkozik a normál üzemanyagokba bekevert üzemanyagokra, meg a tiszta E85-ként forgalmazott etanolra.

Mindkét esetben a társadalom fizeti meg. A társadalom megfizetheti vagy úgy, hogy drágább az üzemanyag, amit tankol, vagy megfizetheti úgy, hogy kiesik jövedékiadó-bevétel és ezt a jövedékiadó-bevételt máshonnan pótolni kell.

Na most, ugyanezt az üzenetet majd szeretnénk átadni a Költségvetési bizottságnak is, hogy egyébként a jövedéki adó a magyar költségvetésnek a legmegbízhatóbb és versenyképességi szempontból legjobb adóneme. Tehát, hogyha valaki a költségvetés előtt álló kihívásokat figyelembe veszi, akkor azt mondom, hogy a jövedéki adóbevételekre a magyar államnak nagyon-nagyon kellene vigyáznia.

Ma, jelen pillanatban a MOL nem forgalmaz E85-öt, ennek a jövedékiadó-mentességét nem tartjuk fenntartható helyzetnek, és nem akarunk nem fenntartható bizniszekbe belevágni. De azt kell mondjam, hogy a helyzet ugyanaz, mint a devizahitelezésnél néhány évvel ezelőtt, hogyha a jövedékiadó-mentesség, ami meggyőződésem szerint egy helytelen döntés, tartósan fennmarad és a versenytársaink forgalmazzák, akkor előbb vagy utóbb abból is rá fog kényszerülni arra, hogy forgalmazza. Viszont, ha mi elkezdjük, akkor mi 300 kúton fogjuk elkezdni, és tízmilliárd forintban kell majd mérni a jövedékiadó-kiesést.

Tehát azt gondolom, hogy nagyon szükséges lenne az, hogy egy nagyon világos szignál érkezzen az energiapolitika részéről, hogy komolyan gondolják-e azt, hogy az E85 tényleg jövedékiadó-mentes.

Ugyanakkor az újságokban olvassuk, hogy beruházási támogatások is érkeznek a lepárlókba. A MOL nem tervez etanol-lepárlót építeni, nem azért, ez egy rendkívül primitív technológia, ez egy 19. századi technológia, az etanol-lepárlás, semmilyen problémát nem okozna számunkra ilyet építeni.

Úgy látjuk a közlekedési szektor technológiai trendjeit, mind a második generációs bioüzemanyagok megjelenését, ahol a MOL is egy kutatás-fejlesztés konzorciumban részt vett és most folyik a nemzetközi szabadalmaztatása a második generációs bioüzemanyag-technológiáknak, mind pedig az elektromos autóknak a megjelenését, hogy a második generációs bioüzemanyagok, illetve az elektromos meghajtás kombinációja lesz az, ami egy komoly áttörést fog elérni, az első generációs bioüzemanyagokat zsákutcának tartjuk.

Ugyanakkor az érdekessége a dolognak az, hogy miközben ma a magyar társadalom 15 milliárd forintot fizet évente valamilyen formában az első generációs dízelüzemanyagok termeléséért, aközben a második generációs kutatás-fejlesztési programoknak a támogatásintenzitása ennek pontosan az egy százaléka, évi 160 millió forint. És hozzáteszem, egy olyan teljesen elképesztő bürokrácia van a kutatás-fejlesztési támogatások kapcsán, amire azt mondanám megint, hogy ez nem elsősorban a MOL-t sújtja. Mi egy nagyvállalat vagyunk, nekünk van 30 főállású jogászunk, mi szépen keresztül tudunk menni az összes adminisztratív útvesztőn, azonban hogyha a gazdaságpolitikai kis- és középvállalkozásainak az innovációs potenciálját akarja javítani, ami szerintem egy helyes törekvés, akkor nagyon nagy szükség lenne az innováció és a kutatás-fejlesztés támogatási rendszerének az átgondolására.

Úgyhogy ezek lettek volna a gondolataim, és köszönöm a meghívásukat.

ELNÖK: Köszönjük szépen.

MIKLÓS LÁSZLÓ vállalati fejlesztések igazgató (MOL Zrt.): Elnézést, elnök asszony. Miklós László vagyok, a MOL-tól, még két mondatot a végére, hogy mégis mindezek ellenére, ami itt elhangzott a bio- vagy agroüzemanyagokkal kapcsolatban, miért van szükség a törvényjavaslatra. Az ugye itt már elhangzott, hogy az Európai Unió nemcsak előírja, hanem miután az Európai Unió más tagállamai is alkalmazzák a bioüzemanyagok fenntartható fejlődésére vonatkozó szabályozást, ezért, ha nincs ilyen jogszabály Magyarországon, akkor, mondjuk több, mint egymillió tonna exportot nem tudunk kivinni az országból. Vagy biokomponens nélkül, leárazva, másutt termelt biokomponens fog belekerülni. Tehát ugye azért az egy fontos momentum, hogy nem egyszerűen uniós kötelezettségről van szó, hanem nevezhetjük úgy, hogy Magyarországnak is érdeke, hogy ne essen ki az európai gazdaságnak ebből a szegmenséből, ha már ilyen van.

És végül még egy mondatot: ugye többen felvetették az itt hozzászóló civil szervezetek közül: hogy és mi mindenről nem szól a törvényjavaslat. A mi értelmezésünk szerint nem célja ennek a törvényjavaslatnak a teljes megújuló energiapolitika keretbe foglalása, hanem mindösszesen annyi, amennyit magában foglal, hogy azontúl, hogy megfelel Magyarország az unió előírásainak abban az értelemben, hogy év végéig ezt a jogszabály implementálja, ez szükséges ahhoz, hogy a MOL és mások, ide értve a biokomponensgyártókat is, tudjanak az európai piacra szállítani. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én köszönöm szépen az előadást és a kiegészítést. Megkérném dr. Zahola-Pollák Vandát, aki a Magyar Bioetanol Szövetség alelnöke, illetve Héjj Demetert, aki a Magyar Bioetanol Szövetség elnöke, hogy így, végezetül mondják el a véleményüket ebben a témában.

Héjj Benedek

HÉJJ BENEDEK (Magyar Bioetanol Szövetség): Jó napot kívánok! Köszöntök minden megjelentet.

Gondoltam, úgy kezdem el, hogy mi vagyunk itt az egyes számú közellenség, de azt kell hogy mondjam, hogy akkor viszont igen - tehát Gögös úrral egyetértve -, a mezőgazdasági szektor is ide tartozik. Azt kell hogy mondjam, hogy az itt elhangzottakat végighallgatva, én sokkal kevésbé aggódom az ilyen egyeztetések kapcsán, ugyanis rengeteg előttünk szólóval csak egyet tudunk érteni.

Tehát áttanulmányozva ezt a törvénytervezetet, pontosan ugyanazok a gondolatok jutottak eszünkbe, amik akár itt, a klímaszakértő úr vagy a Levegő Munkacsoport részéről elhangzottak, tehát a megtakarításnak a tényezői.

Tehát, hogy lássuk, hogy nem vagyunk elfogultak ebben a témában, azt azért tisztázzuk, hogyha most globálisan nézzük, akkor a legextenzívebb műveléssel is bioüzemanyagokból a világ jelenlegi szállítási igényeinek, optimista becslések szerint is, körülbelül a kétharmadát lehet teljesíteni. Tehát, ha a – nem tudom, minek nevezzem – nyugati civilizációban vagy bármiben, amit mi itt végrehajtottunk, ha ezen belül valamiféle strukturális átalakítást a közlekedésben nem lépünk meg, akkor ezen a vonalon nem lehet továbbmenni. Tehát ezt mindenképpen le kell szögezni, és szerintem ezen vitatkozni nagyon nem érdemes.

A monokulturált növénytermesztéssel kapcsolatos kérdéskör viszont egy hatvanezer éves probléma, és ez a bioüzemanyag törvény, amiről beszéltünk, ennek nem célja a magyarországi mezőgazdaság szerkezetének átalakítása, hanem, mint ahogy itt a MOL-os kollégák is elmondták, egy létező jogszabály-alkotási folyamatból egy direktíva alapján - Magyarországnak ezt a bioüzemanyagokra vonatkozó, illetve nem kifejezetten bioüzemanyagra vonatkozó, hanem a címéből is látszott, tehát a közlekedésben - a megújuló energia és a ÜHG-kibocsátását célzó kerettörvényt kellene itt megbeszelnünk igazából.

Ennek kapcsán nekünk is rengeteg észrevételünk van, amit nagyon szívesen átadunk. Dióhéjban annyit mondanánk el, hogy kicsit azt látjuk problémának, hogy pont azok az adottságok, amik Magyarországot ezen a területen jellemzik, tehát a termelési oldal, az nem nagyon jelenik meg ebben a kerettörvényben. Ez kifejezetten a forgalmazásra fókuszál, és egyet tudok érteni az előttünk szólókkal, tehát azzal, hogy delegálja a kerettörvény - vagy inkább én azt mondanám, hogy csontváz-törvény, mert még kerettörvénynek is kevésbé tekinthető ebben a formájában - különböző alacsonyabb rendű jogszabályokba a részletes szabályozást, amik viszont teljesen ismeretlenek, és a mostani piaci szereplőket lehetetlen helyzet elé állítják. Így ebben a formájában ez a törvényjavaslat, amennyiben átmegy, 2011-ben, foglalmazzunk úgy, hogy erősen korlátosan végrehajtható. Tehát magyarul, nagyon sok minden hiányzik mögüle.

A mi álláspontunk az, hogy sok mindenről beszélgethetünk, de ebben a fázisban már egy kicsit nehéz. Egyetértünk azzal, hogy a második generációs agroüzemanyagok sokkal hatékonyabbak lehetnek, mint az első generációs, mondjuk kukoricaalapon megteremt bioetanol vagy a biodízel, viszont ez a MOL-os előadásban is elhangzott, hogy a második generációs üzemanyagok tíz éven belül megjelennek. Nagyszerű. Ez a jogszabály 2020-ig szól, tehát pont azt a tíz évet fogja lefedni, ameddig ezek a második generációs bioüzemanyagok megjelennek.

A magyar államigazgatás szempontjából tíz év az rövid és középtáv. Tehát mi rövid és középtávú célokról tudunk itt csak beszélgetni, nem pedig évtizedes megvalósítású idejű technológiákról. Ilyen szempontból amellet, hogy tökéletesen egyetértünk azzal, hogy a magyarországi kutatás-fejlesztés – és ez nemcsak a folyékony üzemanyagokra, hanem valóban a biogáz esetére is vonatkozik -, általában a mezőgazdasági kutatás-fejlesztés nagyon szörnyűséges helyzetben van, és sokkal jobban kellene ezzel fókuszálni, hiszen, mint ahogy elhangzott, ugye szellemi termék fejlesztése kevesebb szállítási igényt generál, itt a milánói divattervező kapcsán hallhattuk, tehát ilyen téren Magyarországnak lehetnének kiugrási lehetőségei.

Azt is látni kell, hogy a megújuló energia általában nemcsak környezetvédelmi kérdés, és sajnos nagyon sokszor nem környezetvédelmi kérdést jelent, hanem az Egyesült Államok vagy az Európai Unió vonatkozásában is ezek gazdaságpolitikai kérdések. Tehát egyrészt pont a kutatás-fejlesztés új technológiai fejlesztésével pozícióba kerülni nagyon nehéz, a világpiacon feltörekvő harmadik világbeli országok eléggé dominánssá kezdenek válni. A másik pedig az energiahordozatok kapcsolatos aggályok, az energiatüreltségnek a valamilyen szintű kezelése.

Tehát globálisan egyet tudunk érteni a Gyulai Iván úrral is ilyen tekintetben, illetve Romhányi úrral is, tehát nem támogatjuk a brazil etanolnak az európai importját, nem támogatjuk az indonéz pálmaolaj importját, mert az se gazdaságpolitikai szempontból, se környezetvédelmi szempontból nem megfelelő lépés, hogy lecseréljük egy forrást egy másikra, és ugyanúgy a fél világon keresztül hurcolásszuk az energiahordozókat.

Az Európai Unió egyik célja azzal, hogy ezt a folyamatot 2020-ig így elindította, az pont az volt a környezetvédelmi hozadék mellett, hogy az unió területén belül megtermelhető energiaforrásokkal próbáljon valamilyen százalékban fedezni energiaigényeket. A közlekedés, ez elhangzott, nem kell ismételn, a legrosszabbul teljesít az üvegházhatást okozó kibocsátás területén, az összes szektor az Európai Unióban sokkal jobban teljesít, nyilvánvalóan azért, mert ugye a Távol-Keletre kitelepítettük a nehéz- és könnyűiparunkat az elmúlt 15 évben, tehát így nagyon könnyű szép számokat produkálni az iparban.

A közlekedés szerepe viszont egyre nő és egyre rosszabb, és igen, a közlekedésben a legdrágább bármiféle beavatkozást végrehajtani, különös tekintettel az egyéni közlekedésre. Az is elég nagy falat, az európai uniós árammix módosítása, tehát most, amikor Németországban a szénerőműlobbi kőkeményen azon dolgozik, hogy földalatti széndioxid-

tárolókkal fogja megoldani, nem elektromos autó a jövő, meg, „szénünk még van a Ruhr-vidéken, addig baj nem lesz”, ezt nem tekintem egy környezetbarát megoldásnak, de ez nagyon szépen hangzik, mert helyi emissziót tudok vele csökkenteni. Viszont ott legalább az erőművek szinten kell beavatkoznom. De egyéni közlekedésben ugye le kell cserélnem az összes járművet, míg a kötöttpályás közlekedésnél sokkal diverzebb. Ott azért tehetek mást is.

Na most, itt viszont, mivel félmilliárd ember szokásait kell megváltoztatni, ezzel is egyet tudunk érteni, nagyon kemény kutató-nevelő munkára van szükség, másrészt viszont olyan technológiák alkalmazására, amik most alkalmazhatóak. Tehát most azonnal. Mert csak tíz évről beszélünk, ez egy nagyon rövid idő, ez pillanatok alatt eltelik. Tehát, ha azt nézem, hogy Magyarországnak milyen mezőgazdasági adottságai vannak biomassza-termelésben, és elhangzott itt a kukorica kérdésköre, hogy változik-e vagy nem változik-e a földhasználat. Magyarország akkor is termeli ezt a 7 és 9 millió tonna közötti kukoricát, ha csinálunk belőle bioetanolt, ha nem. Teljesen mindegy. Tehát ezeket a környezetvédelmi aggályokat ez nem oldja meg. Betilthatjuk nyilván a kukoricatermelést, és akkor ezzel csökkenthetjük egy kicsit az ökodiverzitással kapcsolatos problémákat, de ez nem oldja meg ezt a problémát.

Véleményünk szerint viszont ebből a mindenkori szaktárca szerint 800 ezer, szerintünk akár több, mint egymillió tonna bioetanol előállítható. Ennek viszont kőkemény gazdasági vonatkozásai vannak, mert most kukoricát exportálunk, ha adott esetben bioetanolt exportálunk a hazai felhasználás mellett, ez egy GDP-hozadék. Ezt a magyar államnak, a magyar állam vezetésének, illetve az Országgyűlésnek joga eldönteni, hogy igényt tart-e a Magyar Köztársaság erre az export-import egyenlegjavító lehetőségre, illetve igényt tart-e erre, hogy egy, akár kétszeres-háromszoros GDP-hozadékot és az ezzel kapcsolatos adóbevételeket Magyarországon realizáljuk vagy a környező tagállamokban. Annyit látunk, hogy ez a tíz év, ha vitatkozunk rajta, ha nem, ez körülbelül 30 millió tonna olajegyenértékű bioüzemanyagpiacot fog jelenteni 2020-ra Európában. Ha ezt második generációból meg tudjuk csinálni, csináljuk, de akkor induljunk el ebbe az irányba. Ha első generációból el tudunk indítani egy iparágat, amelyre majd kiépítjük a második generációsat, mi ezt sokkal életképebb pályának tartjuk, akkor ez egy lehetőség Magyarország számára.

A magyar mezőgazdasági termelők, véleményünk szerint pont akkor kerülnek kiszolgáltatott helyzetbe, hogyha exportra felvásárló közvetítőknek fognak értékesíteni alapanyagokat azért, hogy szomszédos európai uniós tagállamokban épülő, különböző bioüzemanyag-üzemekbe szállítsanak be. És a magyar állam pedig elesik az ezzel kapcsolatos adóbevételektől, munkahelyektől és a GDP-növelő haszontól.

Dióhéjban pedig még egy kicsit a termelési adatokról. Itt az elején elhangzott, hogy hány hektárra lenne szükség ma Magyarországon. Egy kicsit mi más számokban gondolkodunk, de lehet, hogy valami miatt más alapadatokat vettünk alapul, de mondjuk, ha a tíz százalék térfogat etanoltartalmat vesszük alapul – itt van a számítás, körbe tudom adni -, ez 77 ezer hektárt jelent 7 tonnás termésátlaggal. Meg lehet kérdezni a mezőgazdasági tárcát is a témában. Tehát nem beszélünk 7, meg 3, meg 4, meg 7 millió hektárokról, sokkal kisebb igényekről van szó, és mint mondtam, ezeken a területeken most is kukoricát termelünk. Tehát mi nem azt mondjuk, hogy újabb területeket vonjunk be a termelésbe, nem azt mondjuk, hogy esőerdők irtásával kezdjük el újabb területeket valahol a világon felszántani, lokálisan, illetve az Európai Unión belül próbáljuk meg azt a részarányt. Hangsúlyozom, a következő tíz évről beszélünk. Tehát ez a jogszabály tízéves kerettörvény.

Úgyhogy köszönöm szépen a figyelmet, és hát nyitottak vagyunk további beszélgetésekre és vitára.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm mindenkinek a hozzászólást. Én azt gondolom, hogy rengeteg nagyon érdekes és nagyon fontos gondolat hangzott el, amit nem is lesz valószínűleg könnyű így hirtelen a fejünkben szintetizálni, de éppen ezért azt gondolom, hogy

folytassuk még ennek a témának a megvitatását, és akkor ezennel szeretném megadni a szót azoknak, akiknek még nem volt lehetőségük.

Először Gögös Zoltán képviselő úrnak adnám meg a szót.

GÖGÖS ZOLTÁN (MSZP): Köszönöm. Azért kértem szót, mert maradok én még, csak várok egy hívást, hogy mikor kell átmenni a Parlamentbe, mert ott épp a kormányhivatalokról szóló törvény kerül majd napirendre, és bármelyik pillanatban jöhet a jelzés, hogy mennünk kell.

Hát valóban nagyon sok érdekeset hallottunk, és én azt jeleztem a Rebekának az elején, hogy nagyon értékelem a mai tanácskozást, de az agrárszakma itt kimaradt. Ha a Balázs nem jött volna meg, akkor én itt paraszt, egyedül lennék jelen. Ő meg nem hallotta, miket mondtak, de jobb is.

Én nem akarok nagy vitát gerjeszteni, de valahol ahhoz kapcsolódnék, ami a végén elhangzott, hogy lehet itt álmokat szőni hölgyeim és uraim, hogy lóval fogunk szántani, meg mindent kapálunk vegyszer nélkül, mert akkor rengeteg ember kell a mezőgazdaságba, nagyon kicsi lesz a CO-kibocsátás, de a világ nem ebbe az irányba megy.

Most vagy fölülünk egy vonatra, ami megy, és akkor ebből nekünk is lesz valami biznisz, vagy pedig el kell jönni vidékre, aztán körül kell nézni. Én is jobban örülnék az állattenyésztésnek, meg a kertészetnek, de azért azt megjegyezném a dinnyehasonlatra, hogy egy százalék földterület alkalmas Magyarországon dinnyetermesztésre. Meg lehet próbálni nyilván minden területen dinnyét termelni, de attól akkorát bukunk, mint az ólajtó. Tehát ez igen-igen rossz hasonlat általában a zöldségtermesztésre sajnos. Tehát nem azok a talajtípusaink, meg nem azok a klimatikus viszonyaink vannak, ami a nagy hozzáadott értékű termesztést lehetővé teszi.

Az állattenyésztéssel pedig a következő a baj, hölgyeim és uraim, nem nagyon szeretnek a fiatalok reggel 5-kor kelni, meg szilveszterkor tehenet fejni. Tehát ez az egyszerű világ. Akármilyen támogatást adunk, meg kell nézni, mi a mai trend. Az a trend, elhangzott itt a fend(?) traktor, igen, kényelmes, jó eszközökkel, mondjuk egy hektár/nap munkával jól megélni. Ez a trend, ez a világban is trend, ez nemcsak nálunk van így, és ez valahogy érthető, mert azért azt is meg kell mondjam önöknek, hogy a zetorokról, amiről itt szó volt, arról nyugdíjba nem ment senki. Nekem nem volt olyan traktorosom, aki megélte volna a nyugdíjkorát. Na most, lehet ezt a világot visszasírni, csak én azt hiszem, hogy ennél a vidéki ember meg többre érdemes.

Én a következőt gondolom. Magyarországról most nagyon-nagyon sok tömegárut kiviszünk, és egyébként az optimális számítás szerintem az a 6-800 ezer tonna körüli etanolmennyiség, amit szerintem elő kell állítanunk. Ennek körülbelül egyharmadát, még annyit sem, egynegyedét fogjuk itthon felhasználni, a tíz százalék mellett, ez körülbelül 60-70 ezer hektár kukorica egyébként. Nem is értem azokat a számokat, amiket itt hallottam, hogy miből kerültek elő. Ugyanis amit most kiviszünk, annak a kukoricának a 90 százalékából etanolt gyártanak. Most is. Szlovákiában, Olaszországban, Ausztriában, tehát mondom, lehet ezen siránkozni, lehet azt mondani, hogy ezt ne csináljuk, hanem csináljunk mást, és akkor a vidéki paraszt ember éhen fog halni. Mert mindent elfüvesíthetünk, lehet legeltetni, gyönyörű lesz, szürkemarhacsordák mindenhol, csak nem fog tudni belőle a vidék megélni.

Tehát én azt gondolom, ha van üzletág, amit lehet normálisan is csinálni, és én nem biztos, hogy annak vagyok a híve, hogy 200, meg 300 tonnás üzemek legyenek, mert ahhoz tényleg messziről kell odahordani a kukoricát, hanem mi például elindítottunk egy zöldenergiafarmot, ami egy zárt rendszeren belül kezeli a megújuló energiát, és benne van a biogáztól kezdve a trágyakezelésig minden, és a végtermékből etanolt gyárt, az etanolgyártás melléktermékét meg viszi vissza az állattenyésztésbe. Ez egy zárt világ. Erre ugyan az amerikaiak azt mondták, hogy komolytalanok vagyunk, de azért csak meg kellene próbálni,

hogy hátha Magyarországon lehet ebből valamit kihozni, és nem lesz drágább, és legalább az emissziós ügyek kicsit máshogy jelentkeznek, hogyha mondjuk 15 kilométeren belül működik egy rendszer.

Tehát én azt kérném mindenkitől, hogy azt ne kívánja senki, hogy egy Európában egyébként dinamikusan fejlődő üzletágból Magyarország azért, mert mi pápábbak akarunk lenni a pápánál, kimaradjon. Kezdjék el igazán a nagyobb felhasználók ezt a dolgot, és akkor mi is csatlakozunk ehhez. Tehát én azt mondom, bátran, de most egyelőre ehhez kell csatlakoznunk, ami a világban van, itt amerikai példa elhangzott, érdekes, amit mondasz, hogy mindenki tönkremegy, de azért csak csinálnak húszmillió tonna etanol. Hát hogyha ott mindenki tönkrement, akkor nem lenne húszmillió tonna etanol, hanem azt mondanák, hogy kérem, akkor befejeztük.

Ugyanis ott is arról volt szó, pedig Amerika tengeri ország és viszonylag könnyen exportál, meg van egy félig-meddig hajózható Dunánk, azon kívül semmi, és akkor vigyünk ki mondjuk ötmillió tonna kukoricát minden évben, meg búzát. A másik, azért annyit megjegyeznék még a dinnye mellett az igazgató úrnak, a MOL-nál, hogy érdekes módon biodízelüzemet, azért legalábbis észterezőt csinált a MOL. Arról itt nem beszéltünk, aminek persze egy oka van, hogy Európában benzinefelesleg van és gázolajhiány. Na most, nyilván egy nagyvállalatnak azt kell néznie, hogy neki üzletileg mi éri meg. Az etanol nem üzlet, mert az sokkal nagyobb hasznú benzint váltana ki. Én is azt látom egyébként, hogy előbb-utóbb úgyis sor fog erre kerülni. Az, hogy marad-e adókedvezmény vagy nem, ez egy más kérdés, de azért itt elhangzott, pont a Balázs autója kapcsán, és arról senki nem beszélt, hogy nem tudták megmérni a szondával a vizsgán a káros anyag kibocsátását, azt írta ki a gép, hogy tegyék be a szondát, mikor tiszta etanolos autóval, biopower-ral odament a műszaki vizsgára. Ezt majd kezelni kell, mert nem lehet ilyen autót jelenleg levizsgáztatni, mert nem ad paramétert a rendszer.

Azért, hogy ez annyira rossz lenne, nem csinálná Svédország, akinek semmiféle kapacitása nincsen, tehát mindent úgy visz oda, nem tud miből gyártani, persze gazdag ország, nyilván megteheti, hogy áldozzon a városok levegőjéért, de én nem tartom ennyire tragikusnak a földhasználatot. Magyarországon ötmillió hektár után vesznek föl támogatást, körülbelül még egy millió hektár olyan parlag, ilyen-olyan terület van, amit ésszerűen be lehet vonni. Lehet, hogy nem lehet mindenhol kukoricát termelni, mert ez így van. Egyébként repcében el is értük a határt, senki nem is beszél róla, mert ott tartunk, hogy ennél több repcét Magyarországon nem lehet előállítani területileg, hiszen azért, amikor az igény megnőtt, mert normális ára lett, mert ugye akkor lett normális ára a repcének Magyarországon és akkor érte meg termelni, amikor elkezdtek itthon is használni, meg hát kivittük. Még mindig gyengébb technológiai színvonalon dolgozunk egyébként, mint a világ, a mezőgazdaságban, és ez valóban nem új munkahelyeket jelent, ezt én is aláírom, akkor nincs semmi. Tehát egy település környezetében, ha nincs valami feldolgozás vagy nincs valami nagyobb hozzáadott érték, akkor kész, akkor vége van.

És nem tudok mást elképzelni most jelenleg közép vagy rövid távon, minthogy ebben az üzletágban Magyarországnak valamilyen szinten benne kell lennie, és e nélkül a törvény nélkül viszont nem tudnánk beszállni, és Lacinak van igaza, hogy nagyon-nagyon nagy hátrány érne bennünket.

Arra, hogy mi veri föl egyébként az élelmiszerárakat, hadd mondjak valamit: az energiaárak. Ugyanis akkor robbant be az élelmiszerár, amikor magas lett, amikor leesett a dollár, semmivel nem volt több termés a világban, és érdekes módon harmadára csökkent az élelmiszerek ára. Na most akkor, ez nem azért volt, mert kevesebb élelmiszert csináltunk, egy év alatt nem lehet ekkorát váltani, hanem egyszerűen arról volt szó, hogy kevesebb kellett, amikor felment az energiaár, akkor meg valahogy érdekes módon több kellett. Most megint ezt látjuk. Tehát azért az idén, jó, most gyengébbek a termékek is, de nem ugrott volna

ekkorát az élelmiszerek ára vagy az alapanyagok ára csak önmagában azért, mert mondjuk Magyarországon sokkal kevesebb termés volt.

Úgyhogy ezeket, én azt gondolom, figyelembe kell akkor is venni, amikor ilyenekről beszélünk, és mondom, én szívesen elviszlek olyan helyre is, ahol nem ennyi takarmány van. Ez egy rossz példa, ennek az embernek ezt sürgősen abba kell hagynia, ha ezt csinálja. Tehát megvan mindennek a maga technológiai dolga, rossz példákat nyilván én is tudnék ezret hozni, de nagyon-nagyon sokat költöttünk azért, hogy megmaradhasson az állattenyésztésünk. Én most pont az iszap kapcsán szeretném jelezni, hogy több, mint százmilliárdot költöttünk azokra a tározókra, hogy biztonságos legyen a trágya, amiből soha nem lett volna ekkora balhé egyébként, ha kifolyik se. Mert uram bocsá', lehet hogy pár száz méteren belül problémát okozott volna, de egyébként nem ekkorát, mint most az iszap.

Csak jelzem, hogy Európában messze előrébb tartunk ezekben az ügyekben, mert el kell menni azokba az országokba, ahol ilyen kisebb kapacitásokkal dolgoznak, hogy hogyan kezelik a trágyát, meg mit csinálnak, és amikor feltesszük a kérdést, hogy már bocsánat, hogy így fejezem ki magam, de általában így szoktam, hogy miért szaros a tejvezeték kívül, akkor azt mondják, mert a tej belül megy, nem kívül. Na most ugye ezt mondja az olasz termelő nekem, mikor kimegyünk, és ők a minták. Mindig ezt hallom, hogy ez a minta. Minden évben milliókat költöttünk festékre a telepen, hogy ott rend legyen, és ez is pénzbe kerül. Na most, hogyha nincsenek ilyen előírások, akkor olcsóbban fogunk termelni, és lehet, hogy jobb pozíciónk lesz, de azért én ezt nem szeretném. Tehát én szeretném tartani azt a színvonalat, ami most előjött, de ehhez meg az kell, hogy piac legyen. Ha nincs piac, vége mindennek, és hiába adom a támogatást, önmagában a támogatásokból megélni nem lehet.

Köszönöm, hogy meghallgattak. És maradok még, tehát még egyelőre nem jelezték, hogy el kell menjek.

ELNÖK: Köszönjük szépen, és akkor én most megadnám a szót Jávor Benedeknek, a Fenntartható bizottság elnökének, ő is szeretne hozzászólni.

Jávor Benedek

JÁVOR BENEDEK képviselő (LMP): Köszönöm szépen. Nagyon örültem Gögös Zoltán igen kimerítő és részletes hozzászólásának. Valóban nagyon fontos, hogy a mezőgazdaság Magyarországon milyen jövőképpel rendelkezik, és hogy lehet a megfelelő lehetőségeket biztosítani számára, azonban a bioüzemanyagokra vonatkozó szabályozás, ami jelenleg a parlament asztalán fekszik, egy energetikai jellegű szabályozás, amelynek alapvetően környezetvédelmi, fenntarthatósági céljai vannak.

Én azt gondolom, hogy itt többen a kritikusok szemére vetették, hogy olyasmiket kérnek számon a törvényjavaslaton, ami nem feladata. Hogy mondjuk a közlekedés módváltásaiban, a közlekedési struktúraváltásban milyen következmények vagy milyen lépések tehetők meg, majd egy laza mozdulattal áttérünk egy teljesen más területre, hogy ez a mezőgazdasági művelést hogyan érinti.

Én azt gondolom, hogy ezt félre kéne tenni, nézzük meg, hogy az a szempont, amelynek az érvényesítésére ez a jogszabály megszületik, a fenntarthatósági szempontnak az érvényesítésére, ebben hogyan teljesít a jogszabály. Ebben a tekintetben, és én nem akarok adatokat idézni, mert több előadásban részletesen előkerültek ezek az adatok, ebben a tekintetben a jogszabály rosszul teljesít. Súlyos környezeti károk árán, nagyon drágán, minimális széndioxidkibocsátás-csökkentést tud létrehozni, összehasonlítva más intézkedésekkel, amelyek a klímaváltozás elleni fellépés területén alkalmazhatók. Tehát ilyen értelemben ez az alap, ahonnan ki kéne indulni, nem pedig az, hogy a békési kukoricatermelők problémáját megoldja-e egy bioüzemanyag-szabályozás vagy pedig nem.

A békési kukoricatermesztők problémáit meg kell egyébként oldani és nyilván ez egy szintén fontos feladata az Országgyűlésnek, de ha összekeverjük ezeket a szempontokat, akkor csak zavar lesz az egészből.

Azzal is egyetérték, hogy valóban van itt egy uniós jogszabály-alkotási kötelezettség, tehát itt valamilyen szabályozást hozni kell. Nem is azt mondtuk, hogy az Országgyűlés mindenképpen álljon ellen ennek az uniós előírásnak, és semmiképpen ne alkosson jogszabályt a bioüzemanyagokra vonatkozóan, pusztán azt fogalmaztuk meg, legalábbis kisebbségi véleményként a Fenntartható fejlődés bizottságban mindenképpen, hogy ez a szabályozás, ami az Országgyűlés asztalán fekszik, ez nem jó szabályozás. Ezt módosítani kéne több ponton. Mert ez olyan folyamatokat indít el, amelyek károsak.

Ugye itt egyfelől elhangzott, hogy itt egy kerettörvényről van szó, másfelől azért, ha megnézzük a törvény szövegét, ez a kerettörvény helyenként bírságtételeket tartalmaz forintra kiszámolva, ami szerintem nem egy kerettörvény feladata, hogy megmondja, hogy 35 forint/megajoul lesz a bírságtétel. Tehát azért itt összekeverednek azok a szintek is, hogy ez most egy ilyen keretszabályozás akar-e lenni, vagy pedig részletes szabályokat akar megállapítani.

Ennél is nagyobb baj, és igazából szerintem ez itt a fő probléma a szabályozástervezettel, hogy gyakorlatilag szokás szerint egy fordított logikai sorban épülnek fel a dolgok. Magyarországnak be kellett volna nyújtani június 30-ig a nemzeti megújuló cselekvési tervét az Európai Uniónak, ami a valódi kerete a hazai megújuló energiafelhasználásnak, és ami megszabja, hogy mik a prioritások Magyarországon, mely megújuló energiatípusok kerülnek a középpontjába a magyarországi megújuló energiás intézkedéseknek és támogatási rendszereknek. Ez a meghosszabbított határidőre, szeptember 30-ra sem készült el, és nem került benyújtásra az Európai Uniónak.

Tehát úgy látszik, hogy ezek az EU-s határidők bizonyos helyzetekben rendkívüli módon frusztrálják a kormányzatot, más helyzetekben pedig egyáltalán nem érdekli a kormányzatot, hogy milyen határidők vannak. A logika egyértelműen azt diktálja, hogy legyen meg a fő csapásirány, legyen meg a nemzeti megújuló cselekvési terv, ami megadja a kereteket, és aztán ennek a prioritásaihoz lehet igazítani az egyes részterületeknek, például az agroüzemanyagok szabályozását megalkotó jogszabályt.

Tehát mi azt váránk, hogy először legyen megújuló cselekvési terv, és utána lehet elfogadni a részletes szabályozást.

A megismerhető tervezete a megújuló cselekvési tervnek ráadásul több ponton ütközik az agroüzemanyagokra vonatkozó szabályozással, hiszen a megújuló cselekvési terv nagyon nagy hangsúlyt fektet a teljes életciklus-elemzésekre, a környezeti fenntarthatósági szempontokra, nagyon komolyan számol azzal, hogy mondjuk a biomassza energetikai célú felhasználása során meg kell nézni, hogy egymáshoz képest mennyire versenyképesek fenntarthatósági szempontból ezek a különböző felhasználási módok. A biogáz-felhasználás például a középpontjába kerül az egész megújuló cselekvési tervnek, amelyik egyébként akár a közlekedési ágazaton belül is alkalmas lehet mondjuk a közösségi közlekedés esetében a biogáz alkalmazása az üvegházhatású gáz kibocsátása csökkentésének, sokkal hatékonyabban, sokkal olcsóbban, mint a bioüzemanyag alkalmazása.

És lehetne sokáig sorolni, hogy akár a biomassza-felhasználás, hogyha ezt a kukoricát nem bioüzemanyaggá dolgozzuk fel, hanem más energetikai hasznosításra vagy annak a mezőgazdasági terméknek, amit előállítunk az adott termőterületen, annak a más célú energetikai felhasználása mennyivel hatékonyabb, mint a bioüzemanyag-használat.

Tehát igazából ez nekem a fő problémám, hogy itt most gyorsan hozunk egy részszabályozást anélkül, hogy a kereteket látnánk, egy olyan részszabályozást, ami ráadásul ellentmond a kereteknek, és az eredeti céljából, a fenntarthatósági célból pedig nem kívánatos.

Arról is említést tettek itt a hozzászólók, hogy ez most itt egy átmeneti időszak, meg rövid táv, meg tíz év, meg akármi, azért egyrészt ne legyenek illúzióink afelől, hogyha itt

kiépül egy nagy méretű agroüzemanyag-ipar, akkor az egy útfüggőséget jelent a magyar gazdaságnak. Egy komplett iparágat nem lehet ilyen tízéves periódusokban ide-oda rángatni, most felépítünk egy nagy iparágat, aztán majd hogyha változik, akkor leépítjük. Ennek van költsége, tehát az, hogy most milyen irányra áll rá a magyar gazdaság a megújuló energia tekintetében, az hosszú távon meg fogja szabni, hogy Magyarországnak milyen megújuló energetikai iparágai vannak.

Mi azt gondoljuk, hogy hosszú távon az agroüzemanyag nem egy kívánatos irány, tehát vagy egy, fenntarthatósági szempontból rossz irányon lesz rajta a magyar megújuló iparág, és ráadásul vélhetőleg hosszú távon gazdaságilag sem ebbe az irányba fog elmozdulni a rendszer, mert egyszerűen pénzügyileg nem ez a leghatékonyabb.

Úgyhogy nem akarom én sokáig szaporítani a szót, a lényeg az, hogy szerintünk ez egy elkapkodott szabályozás, ellentétben van azzal a keretszabályozással vagy azzal a kerettel, ami még nem készült el.

Volna egy csomó olyan pont, ahol sokkal hatékonyabb lehetne, például csak egy példát hadd említsek, a használt sütőzsiradéknek az alkalmazása a közlekedésben, amit Ausztriában gond nélkül csinálnak, és amivel lehet jelentősen csökkenteni a széndioxid-kibocsátást. Ennek Magyarországon nem tiszták a jogszabályi keretei. És ez a problematika egyáltalán nem jelenik meg a szabályozásban. És végül, ezt többen is említették, ugye maga a címe, az Európai Unió előírásaival összhangban, hogy a megújuló energia felhasználásának előmozdításáról és az üvegházhatású gáz kibocsátásának csökkentéséről, ehhez képest nem erről szól a szabályozás, hanem kizárólag bizonyos agroüzemanyagok bekeverési arányáról. Más megújuló energia, közlekedési célú felhasználásáról egyáltalán nem szól, az üvegházhatású gáz kibocsátásáról egyáltalán nem szól, miközben az Európai Unió már felülvizsgálta a saját tíz százalékos bekeverési arányát, és ott már valóban arról beszélnek, hogy hogy lehet tíz százalékos megújuló arányt létrehozni a közlekedésben, nem pedig arról, hogy hogy lehet tíz százalékos agroüzemanyag-arányt létrehozni a közlekedésben, tehát én azt gondolom, hogy ebbe az irányba kéne a magyar szabályozásnak is mozdulni.

Van még idő a decemberi határidőig, hogyha így nagyon, ebben az esetben kivételesen nagyon ragaszkodunk a határidőkhöz. Van még idő, hogy decemberig ezeket a problémákat orvosoljuk. Van még idő, hogy akár a megújuló cselekvési terv megjelenjen, elfogadásra kerüljön, kiküldésre kerüljön, és ennek a keretei között születhessen meg az új jogszabály. Köszönöm.

ELNÖK: Igen, a további hozzászólók, hát a sorrend kicsit bizonytalan, én akkor megadnám az úrnak az asztalnál.

VARGA GÉZA (Jobbik): Ügyrend! Én azt hiszem, hogy szokásjog alapján az albizottság tagjaié az elsőbbség ilyenkor és csak utána a vendégeké.

ELNÖK: Elnézést.

VARGA GÉZA (Jobbik): Úgyhogy kérném betartani.

ELNÖK: Elnézést kérek, oké, igaz, úgyhogy Varga Gézának adom meg a szót.

VARGA GÉZA (Jobbik): Köszönöm a szót. Elnézést kérek a vendégektől, mégis csak a szokásjog alapján kértem szót. Jávor Benedekhez intézném azt, hogy Benedek engedd meg, hogy ez a Mezőgazdasági bizottság, és egyáltalán nem baj az, ha az előttünk lévő törvényjavaslatnak a mezőgazdasági vonatkozásairól beszélünk. Lehet, hogy kimaradtam valamiből, de nem a Fenntartható bizottság és a Megújuló energia albizottság közös ülésén

vagyunk, hanem a Mezőgazdasági bizottságén. De Rebekának megbocsátjuk, lévén, hogy LMP-sek vagytok mind a ketten. (*Derültség.*)

Gögös Zolihoz mondanám azt, hogy amikor hallgatlak – és egyre többször hallgatlak – akkor egy picit olyan, hogy miért is nem tudunk mi szót érteni. Te valahogy arról beszélsz és abban a keretben (*Gögös Zoltán: Majdnem a szomszédunkba nőültél.*), ennek ellenére, mintha te egy lapos földről beszélnél, pedig a föld nem lapos. Tehát az a rengeteg jó érv, amiket te felsorolsz, az egy adott keretrendszeren belül igaz csak. És ebből a keretrendszerből képtelen vagy kilépni.

És most természetesen egy rövid hozzászólással nem akarom ezt a másik keretrendszert elemezni, hogy nevezetesen a föld gömbölyű, és ezt be kellene látni, de ez a lokális gazdaság irányába hat. Vizionáltad, hogy lóval szántsunk, meg hasonlókat, egyébként az egyáltalán nem ördögtől való, de a lokális gazdaság mindegyike a problémára, amiről itt beszélünk, legalább annyiban volna válasz, hogyha felelős politikusként ülünk itt és törvényeket hozunk, akkor legalábbis ennek a duális gazdaságnak a leszakadó szegmensével is kellene törődni.

Én egyetértek azzal, persze, Európában vagyunk, ha már egyszer csatlakoztunk, én jelentem, én nemmel szavaztam, amikor a csatlakozásról volt szó, de ha már ott vagyunk, én egyetértek azzal, hogy figyelembe kell vennünk a versenyképességet és sok mindent, a GDP-növekedést és sok mindent, de legalább felelősen gondolkodnánk. És a civilek hozzászólásából nekem a felelős gondolkodás jött ki, akkor látszik, hogy legalább alternatívaként kellene foglalkoznunk és törődnünk a lokális gazdasággal is, és nem arról vitatkozni, hogy most gömbölyű a föld vagy lapos a föld. Ezt már nemcsak neked mondom, hanem egyáltalán ez a kettős szemlélet az, ami megvan, és amíg ez az áttörés nem következik be, hogy nem vagy-vagy, nem méregzölden a lokális gazdaság és a fenntarthatóság és a nem tudom, micsoda, hanem legalábbis átmenettel és annak is teret adva.

A cselekvési tervről, Benedekhez hasonlóan, én is szerettem volna megkérdezni a jelenlévőket, hogy tud-e valaki a cselekvési tervről, amit nyáron be kellett adnunk, ismerjük a meghosszabbított határidőt, s a többi. Miért nem azt terjesztette be a kormány sürgősséggel? Miért egy olyat, ami annak része kellene, hogy legyen? És még, bocsánat, de nem is a legnagyobb része. Nevezetesen a közlekedés. Tehát, hogy ezt miért nem kifogásolja senki?

Mi nagyon erősen kifogásoljuk ennek a cselekvési tervnek a szükségességét, hiszen éjszakákon át rágtam ezt a törvényt, hogy tudnánk ezt módosítani, hogy tudnánk ebből egy olyan törvényt kihozni módosító javaslatokkal, hogy ez valahogy igazodjon a valósághoz, az élethez, a vállalt kötelezettségeinkhez, a nem létező cselekvési tervhez. Nagyon nehéz ezt a törvényt olyan állapotba hozni, hogy majd valahogy beleilleszkedjen egy olyan cselekvési tervbe, ami még nincs.

Kérdezném egy körkérdéssel a jelenlévőktől, hogy miért nem hiányolják ezt. Miért ez volt sürgős? Én nagyon örülök az előadónak, és Rebekának ezért minden hálám és köszönetem, hogy kiváló előadókat hívott meg, előjött nekem az ebből, hogy valójában itt a MOL-nak és az Etanol Szövetségnek egy erős lobbitevékenysége van a háttérben. És én ezt most nem rosszból mondom. Tehát, amikor arról beszélünk, hogy ezt azért kell csinálni, mert ez a GDP-t növeli, bocsánat, szóval ez a lapos földhöz tartozó érvelés, nem pedig ahhoz, hogy gömbölyű a föld.

Meg az, hogy a potenciál mekkora, és a szomszédoktól lemaradnánk. Persze, nem kell lemaradni a szomszédoktól, de valahogy össze fog akadni a lábunk, hogyha a lépéseket nem tartjuk be, és hogyha nem a cselekvési tervbe mint egy nagyobb rendszerbe helyezük ezt bele mint alrendszer.

Végül egy utolsó kérdésem lenne, szintén körkérdésszerűen a jelenlévőkhöz, és akkor Benedek talán elnézi nekem azt, hogy visszatérek a mezőgazdaságra, a növényolaj közvetlen felhasználásáról nem hallottam egy szót sem egyik előadótól sem. Pedig tudjuk, hogyha akár

a direktívának, amire ez a törvény is hivatkozik, és amit próbál átmenetni a magyar joganyagba, ennek a direktívának is a mellékleteiben ott látható, hogy a növényolaj – ő ezt tisztán növényolajnak nevezi, itt elhangzott az újrahasznosítható sűtőolaj, ami hasonló kategória, de én a közvetlen növényolaj felhasználását mondom, amelyik – energiamérlegében, CO-megtakarítás szempontjából, minden szempontból sokkal jobb, de akár a biodízel, a bioetanol és a többi más. Ugyanakkor viszont az része lehetne egy lokális gazdaságnak, mert egy gazda azt a saját területének a tíz százalékán egy kellemes vetésforgóba be tudja illeszteni, és a saját területének a tíz százalékán elő tudná állítani az üzemanyagát. Ha még állat is van a rendszerben, ami mezőgazdasági szempontból nagyon kívánatos volna, hogy visszatérjünk arra, hogy az állattenyésztés és növénytermesztés aránya valahogy az egészségesebbhez visszaközelítsen, akkor pedig ez a jelenlegi dízelárnál – most a piaci árát mondom – nem veszek figyelembe áfát, meg jövedéki visszatérítést, mert rendkívül komplikált rendszer, de -, egyharmadért tudná előállítani a saját üzemanyagát. És körülbelül ezzel, hogyha a mezőgazdaságban ezt támogatnánk, az EU-kötelezettségeinknek is meg tudnánk felelni, és egy lokális gazdaságot tudnánk vele fölépíteni legalább alternatívaként. Versenyezzen a versenyzőgazdaság, a nagyobb, MOL és hasonló, akiknek a világpiacon kell versenyeznie, egyetértek, versenyezzenek, támogatjuk, csak arra kérem a jelenlévőket civilként, politikusként, országgyűlési képviselőként, hogy legalább kezdjünk el egy picit gondolni erre a duális gazdaság leszakadó szegmensére is, és ezen a szűrőn keresztül is próbáljuk akár a mai témát, de sok minden más témát is vizsgálni.

Sok kérdésem volt, hogyha elnök asszony megengedi, a cselekvési terv hiánya miatt nem hiányzik senkinek az eddig megszólaltak közül, kivéve Benedeket, valamint ez a növényolaj közvetlen felhasználása, hogy erről mi a véleménye az előadóknak. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Akkor esetleg erre... Harminc másodperc!

GÖGÖS ZOLTÁN (MSZP): Bocsánat, ez nem közlekedési cél, amit te mondasz, arról szó nincsen. Trélerrel kiviszed a traktort a föld szélére, ott beletöltheted most is az olajat...
(Közbeszólások: nem lehet.)

ELNÖK: Elnézést, én szeretném, ha betartanánk a szólási kereteket, a jegyzőkönyv miatt is jó lenne. Akkor először azoknak adok szót, akik jelentkeztek, és utána tudnánk ezekre a kérdésekre rátérni. Viszont akkor betartanám most azt a sorrendet, hogy először az országgyűlési képviselőknek adnék szót. Akkor most Bödecs Barna. Köszönöm.

BÖDECS BARNA (Jobbik): Köszönöm szépen a szót. Én igazából néhány kérdést szeretnék feltenni itt a megjelent szakértőknek, és szeretném megköszönni ezt a briliáns szervezést és hogy ilyen felkészült és nagyszerű szakembereket hívtak meg erre az ülésre, és hogy segítik ezzel a mi felkészülésünket is.

Az első, ugye itt a MOL képviselői részéről elhangzott, hogy 300 eurót fizetünk egy olyan megtakarításért, ami ugye széndioxid-kibocsátásban tonnánként 12 eurót eredményez. Tehát, hogy itt egy roppant aránytalanság van az agroüzemanyag-előállítás és a kvótaeladásnál realizálható megtakarítás között. Hogy állítható ezzel szembe az export, az az exporttevékenység, amit abban az esetben tudunk kifejteni, hogyha ilyen agroüzemanyagokat olyan mennyiségben gyártunk, hogy azt az európai piacon is elhelyezni tudjuk. Ebből a magyar állam akkor mit realizál? Ez az első kérdésem. Hogy ez mennyiben írja át ezt a gondolatot?

A másik, hogy itt előír ez a törvénytervezet igazából egy kötelező arányt, amit a következő években el kell érni az agroüzemanyagok bekeverése, alkalmazása területén.

Nyilvánvaló, hogy az egy szép dolog, hogy ezen üzemanyagok előállításához alapvetően olyan területeket, illetve olyan terményeket használunk, amelyek többletként jelennek meg a piacon. Ugyanakkor lehetnek olyan rossz évek a mezőgazdaságban, amikor a hazai ellátáshoz nem elegendő az az előállított termény, ami ...*(Közbeszólások: olyan nincs! Soha az életben.)* Jó. Köszönöm szépen. Azért mindenesetre felteszem azt a kérdésemet, hogy adott esetben a hazai agroüzemanyag előállításához szükséges terménytermelés veszélyeztetheti-e a hazai takarmányellátást?

Következő kérdésem: elhangzott itt a Magyar Bioetanol Szövetség részéről, hogy alapvetően meglévő mezőgazdasági területeken kívánnak bioüzemanyag vagy agroüzemanyag előállításához szükséges terményeket termesztetni. Van-e garanciája, lesz-e garanciája annak, miszerint végül is egy új piacról van szó, ami adott esetben exportlehetőségeket is jelent, hogy nem jelenik meg egy olyan nyomás, hogy ezen termékek előállítása érdekében új területeket vonjanak be a mezőgazdasági termelésbe Magyarországon, nagy táblás mezőgazdasági termelésbe? Végül is ennyi.

ELNÖK: Köszönöm. Akkor Gyórfy Baláznak adnám meg a szót.

GYÓRFFY BALÁZS (Fidesz): Tisztelettel köszöntök mindenkit, elnézést a késésért, sajnos a közlekedés az olyan, hogy sokkal hamarabb elértem Budapestig, míg nem beértem volna a külvárostól idáig, pedig bioetanolos meghajtású autóval érkeztem.

Én nem voltam itt az elején, és egy kicsit értetlenül is állok a történések előtt. Én most nem igazán értem. Mezőgazdasági témájú bizottságban ülünk, és elnézést nem megsérteni akarok senkit, de nekem már megint olyan érzésem van, mint már jó néhányszor volt, hogy mezőgazdasági témákról olyanok beszélgetnek, akik elszédülnek, ha nem aszfalton állnak.

Tehát én ezzel nem akarok bántani senkit, de döbbenet egy-két dolog, ami elhangzik.

Takarmány. Hadd válaszoljak itt röptében. Tehát, ha bioetanolt vagy bármi bioüzemanyagot előállítunk, annak a mellékterméke alkalmas állati takarmányozásra. Tehát ezzel nem ártunk az állattenyésztésnek, hanem egy olcsó és jó minőségű takarmányt tudunk a rendelkezésére bocsátani, amivel egyúttal elősegítjük az állattenyésztésnek a Varga Géza által is említett egészséges egyensúlyba hozását.

A másik dolog, amit nem értek, hogy most egy törvénytervezetet tárgyalunk, mert nekem nagyon úgy tűnik, hogy szinte egy törvénytervezetnek a tárgyalása folyik, amiben beszélgetünk arról, hogy egy bizonyos törvénytervezetben hány százalék, mekkora bírság szerepel. Szerintem ez a fő bizottság dolga az én meglátásom szerint. Amit én ehhez hozzátennék, mert szerintem mint egy falusi parasztgyerekeknek, ez volna a lényegi kérdés, hogy mit csináljunk: bioetanolt előállítsunk vagy ne állítsunk elő?

Tudomásul kell venni, hogy Magyarország elég jelentős kukoricatermelő ország, de egyéb más mezőgazdasági alaptermények tekintetében is olyan potenciállal rendelkezünk, ami determinálja, hogy mi egy exportorientált termelést folytatunk, tehát a belső ellátáshoz szükséges mennyiséget sokszorosan meghaladja az, amit mi termelünk minden évben. Tehát az idei évben is megvan a belső felhasználás, noha, hadd ne részletezzem, hogy milyen viszonyok vannak. Nekem is van még olyan rész, ahol a búza nem lett learatva, mert nem férünk hozzá. Tehát, hogy azzal mi lesz, azt nem tudom. Hát majd próbáljuk megművelni.

Egyébként jelezném, hogy olyan egymillió 100 ezer hektár volt átlagosan a búzatermés területe, most, ha minden jól megy, 6-700 ezer hektárt el tudunk vetni, de ez még mindig bőven fedezi a belső keresletet. Tehát tudomásul kell venni, hogy a magyar mezőgazdaság egy olyan ágazat, ami rá van utalva arra, hogy a többletterményeit valamilyen formában felhasználja, és lehetőleg az volna a jó, hogyha nem alapanyag-termelésre állnánk rá, hanem egy feldolgozott terméket tudnánk a piacra dobni.

A kukorica talán a legkritikusabb termény ilyen szempontból, ugyanis kukorica tekintetében az intervenció mint olyan, nem létezik. Tehát mi minden évben elképesztő mennyiséget termelünk a belső felhasználáshoz képest. Ugye ehhez hozzájárul az, hogy az állattenyésztés visszaesett, leépült, tehát a belső kereslet is ezáltal csökkentett. Tehát igazából nincs más választásunk, mint valamilyen formában exportálni. És itt elhangzott az is, hogy ez az exportált kukorica később bioüzemanyag formájában megjelenik az európai piacon. Tehát ezzel önmagunknak rúgunk egy gölt, ha mi ezt kivisszük és másokkal dolgoztatjuk fel. Hát miért realizáljuk ezt a profitot a környező országokba, amikor ezt mi is megtehetnénk?

Emellett valóban az volna a jó, tehát azt én sem támogatom, hogy az országban épüljön két bioetanolüzem, ami akkora, hogy húsz kilométerről látható legyen, tehát egy óriási volumenben dolgozzon, hanem sokkal inkább regionális, kisebb egységekre van szükség, ami egyrészt egy piaci biztonságot nyújtana a mezőgazdasági termelőknek, mert most ez egy zsákutca, és nem megfelelő, és nem efelé haladunk, jó, de ha erre nem lépünk rá, akkor mit csinálnak addig a parasztok a terményeikkel? Várják meg, amíg esetleg lesz belőle valami más? Vagy nem tudom. Tehát én ezt nem érzem egy kihagyható lehetőségnek. De nekünk igenis a bioetanolpiacra be kell lépni. Én most mondom, a mezőgazdaság szemszögéből vizsgálom mindezt, ugyanis nyilván az volna a jó, hogyha a termelők tudnának ilyen üzemeket gyártani. Jelen pillanatban körülbelül tíz százalék az a profitfeltevő hányad, ami lecsapódik, ami az egész agrár- és élelmiszeriparban van, tehát ez egy döbbenetes arány. Aki megtermeli az alapanyagot a mezőgazdaságban, tehát annak a profitnak, ami aztán később úgy realizálódik, hogy eljut a végső fogyasztóhoz a termék, annak a profitnak a tíz százaléka a termelőé. Ez egy katasztrofális arány, és nyilván az volna a jó, hogyha egy olyan széles spektrumban lennénk képesek az ágazatot fejleszteni, hogy a termelő egyben egy feldolgozó is lehessen, és ebben nyilván megvannak a különböző szövetkezeti formák, vagy ... most ebbe hadd ne menjünk bele, nem hiszem, hogy ez a témája a mai beszélgetésnek.

Tehát az volna a jó, hogyha ezeket fel tudnánk dolgozni, és ez is egy lehetőség erre. És úgy hangsúlyoztam, hogy ennek a mellékterméke állati takarmányozásra tökéletesen alkalmas és mint melléktermék, azért azt is vegyük bele, amikor azt számoljuk, hogy mennyibe kerül az üzemanyag, hogy az a melléktermék mennyi takarmánygabonát vált ki, hogy vajon ez nemzetgazdasági szempontból – szerintem ezt még nyugodtan hozzá lehet venni ahhoz a számoláshoz, amit itt az előbb hallottunk, hogy - mekkora GDP-növekedést eredményezhet. És én azt gondolnám, hogy próbáljuk meg már akkor, ha a Mezőgazdasági bizottság albizottsági ülésén vagyunk, mezőgazdasági szempontból is vizsgálni ezeket a dolgokat, mert itt aztán mindenről volt szó nagyjából, csak erről nem. Köszönöm.

ELNÖK: Jól van, akkor mielőtt megadnám a szót dr. Szoboszlai Miklósnak, azért annyit szeretnék megjegyezni, hogy igen, valóban természetesen a Mezőgazdasági bizottság albizottsági ülésén vagyunk, de még a fő bizottság ülésein is igen gyakran előfordul, hogy egészen más témákról is szoktunk beszélni. Lásd például a hajléktalankérdést, a legutóbbi fő bizottsági ülésen, és én azt azért fontosnak tartanám elmondani, hogy ennek a kérdésnek valóban a mezőgazdasági aspektusait is fontos megemlíteni, de nem tudjuk ennyire szűken lehatárolni a témát, és én azt gondolom, hogy nagyon helyes az, hogyha ezekről a dolgokról beszélünk, és más témákat is érintünk. Úgyhogy én nem látok ebben egyáltalán problémát, és akkor viszont most megadnám a szót dr. Szoboszlai Miklósnak.

Dr. Szoboszlai Miklós

DR. SZOBOSZLAY MIKLÓS (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium): Köszönöm szépen, elnök asszony. Hölgyeim és Uraim! A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium részéről legmesszebről kezdem, nemzeti cselekvési terv. A nemzeti cselekvési tervben valóban csúszásban van a minisztérium, itt aztán szépíteni nem lehet. Elkészült ennek egy tervezete,

ha nem is június 30-ára, de július közepére, végére, és akkor a kormányváltást követően a Nemzetgazdasági Minisztérium és a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium közötti apróbb véleményeltérések miatt újratervezésre kerültek dolgok, és a mai napig nem zárultak le. E hét végére fog véglegesedni olyan állapotba, hogy tárcaközi egyeztetésre ki lehessen bocsátani.

Ettől az általános 13 százalékos céltól elkülönülten jelenik meg – a 13 százalékos cél tagállamok közötti erőfeszítés-megosztásnak a következtében jelenik meg -, elkülönül a közlekedési tíz százalékos megújuló cél, amelyik minden tagállamra nézve egységesen kötelező, függetlenül attól, hogy a magyar közlekedés hol áll e tekintetben, hisz' elhangzott, hogy körülbelül egymillióval kevesebb autó van, de fajlagosan mondhatom, Magyarországon 350 személygépkocsi/ezer lakos van durván, még többet is mondtam, mint amennyi valójában, és mondjuk Németországban 575. Tehát az arányokat elhelyezzük.

Közlekedés. No, én akkor nekiindulnék onnan, hogy a közlekedés oldaláról mondanék pár szót, mert többen tettek erre megjegyzést. Az egyik a modal split-tel, tehát a közlekedési munkamegosztással kapcsolatos történet, tehát maga az egész közlekedéspolitikát érintő kérdés. Magyarország közlekedési munkamegosztása jelenleg Európában az első egyharmadban van. A közösségi közlekedés részaránya jelenleg is igen magas, és a nyugat-európai összehasonlításban kedvező, a tendenciája azonban valóban nyomasztó. Nevezetesen csökken a közösségi közlekedés részaránya, az egyéni közlekedés térnyerése növekszik, a vasút részaránya stagnál, miközben a közlekedési igény növekedését mind a közúti közlekedés veszi föl. Emellé a légi közlekedésben 2000-től kezdődően durván megkétszereződött az utasforgalom. Tehát valójában a tendenciák nem kedvezőek.

Ami a közúti közlekedést illeti, egy nagyon komplex energetikai és környezetvédelmi stressz van 2000 óta a közúti közlekedésen.

Nagyon röviden elmondanám, hogy 2000-ben a közúti közlekedés CO²-kibocsátása átlagosan személygépkocsi esetében 187 gramm/kilométer volt. Erre 2010-re ezt az autóipar 147 gramm/kilométerre csökkentette, ha ezt a 40 grammot nézzük, ez durván 25 százalékos csökkentés. Kevés iparág tudná elmondani, hogy az általa termelt produktum ilyen fokú javulást mutat, de ez nem elég. A követelmény az, hogy 2015-re érje el a 120 gramm/kilométert, és 2020-ra a 95 gramm/kilométeres CO²-kibocsátást. Ez azt jelenti, hogy több, mint 50 százalékos csökkentést kell elérni 2020-ra az autók átlagos kibocsátását illetően.

De ez még mindig kevés, mert emellett megjelenik a szennyezőanyag-kibocsátás. Az Euro5-ös norma 50 százalékkal csökkenti a szilárdrészeske-kibocsátásra vonatkozó határértéket az Euro4-hez képest. Nem 2000-hez, az Euro4-hez képest. És ha 2000-hez nézem, akkor 80 százalékos csökkentést ír elő. A nitrogénoxidokban is hasonló a 30 százalékos csökkentés, megint csak az Euro4-hez képest, tehát ahhoz, amit ma vásárolunk, ez 2012-ben már nem lesz eladható.

És akkor, amikor mindez megvolt, akkor megjelent a bioüzemanyag. Amikor azt hitte a közlekedés, hogy mindennek eleget tesz az autóipar, akkor megjelent a bioüzemanyag. A bioüzemanyag nem most jelent meg, hanem a 2003/30-as európai irányelvvél, és az bioüzemanyagról szól, nem megújulóról, és az azt mondta, hogy a biológiai eredetű üzemanyagok részarányának 2010-ben energiatartalom szerint számítva el kell érnie az 5,75 százalékot. Erre születtek jogszabályok, és amit kevesen percipiáltak idáig, hogy létezik egy 138/2009-es kormányrendelet, amelyik rendelkezik az üzemanyaggyártó által kötelezően bekeverendő bioüzemanyag-részarányról, nevezetesen 4,8 térfogatszázalékban, amit, ha a dízelt és etanolt össze csapom, akkor durván ez azt jelenti, hogy ez olyan 3,8 körüli, nem számoltam pontosan, de e körüli részarányt produkál Magyarország, és ahogy igazgató úr kivetítette, ezzel igen szép helyen vagyunk az európai mezőnyben. Tehát létezik egy ilyen szabály, és ehhez a szabályhoz kapcsolódik az a bírságtétel, amelyet egy korábbi törvény rögzített, és most nem történt semmi, csak áttemelésre került, tehát tovább éltetjük ezt a bírságot, így jelenik ez meg. És ennyit erről.

Most áttérnék erre a konkrét törvénytervezetre. Kérem, ez a törvénytervezet két elemet akar kimondani, és mind a kettő az Európai Unió alapul. Az egyik, hogy a tagállamnak el kell érnie 2010-re a közlekedési célú és meghatározott számítási módszerrel előállított energiafelhasználásnak a tíz százalékát megújulókból. Ez a törvény ellentétben azzal, ami itt elhangzott, nem mondta, hogy ezt bioüzemanyag-bekeveréssel kell elérni, nem mondta, hogy ezt maradékok és hulladékok felhasználásával kell elérni, csupán azt mondja, hogy ha bioüzemanyagot csinál egy termékből, akkor egy egyszeres szorzóval kerül bele, ha hulladékból, maradékból, ha például biogázt hígtrágyából csinál, akkor ez kétszeres szorzóval kerül bele, ha villamos energiát használ föl, akkor az 2,5-szeres szorzóval kerül. Nem mondta ki, hogy miből kell. Olyannyira, hogy mi minden számítást elvégeztünk, és odalyukadtunk ki összhangban egyébként az Európai Autógyártók Szövetségével, akik azt mondták, hogy 6,2 százalékig lehet bekeverni oly módon, hogy az az autók működését ne zavarja, tudniillik az etanolbekeverésnek van egy csúnya határa, kilöki a lambdaszondát a működési határából, és nitrogénoxid-emissziónövekményt okoz, hogyha efölé megyünk.

Mi azt mondtuk, hogy 7 százalékig a magyar járműpark el tud menni, erre vannak méréseink, de utána nem. Ezt a 7 százalékot el fogjuk érni 2017-18-ra összhangban, egyeztetve minden üzemanyaggyártóval, és utána majd ki kell dolgozni valóban egy olyan technikát, hogy hogyan lehet továbbmenni ebben. Ma nem tudom megmondani, hogy milyen forrásokat tudunk 2016-17-ben plug-in hibridekre fordítani, villamos autókra fordítani, a villamos közlekedésnek, a villamos vontatásnak a szélesebb körű elterjesztésére fordítani. Ehhez egy programot kell kidolgozni.

2009-ben született meg az a követelmény, hogy 10 százalékot kell elérni, 2010-et írunk, egyéves a történet, van egy hagyomány a bioüzemanyagokra. Természetesen ezen a vonalon továbbmegy a megújulóknak a felhasználása. Miért állítanánk le egy létező folyamatot, amelyik ma, még egyszer mondom, 3,8-at zökkenőmentesen elér oly módon, hogy nem importálunk, az élelmiszeripar nem dőlt össze, a takarmányellátás nem dőlt össze, és minden mezőgazdasági jelzés azt mondja, hogy eddig a 6,5-7 százalékig el lehet menni. De ebben nem akarok állást foglalni, mert ezt a mezőgazdaság mondja, mi közlekedési és energetikai minisztérium vagyunk.

Amit még szeretnék mondani, hogy az a rész, amivel mi foglalkozunk, az körülbelül 20-260 tonna etanol, illetve biodízel. Gyulai Iván is pontosan tudja, hogy durván hármas szorzóval lehet játszani e tekintetben, tehát ez a kukorica esetében 750 kilótonnát jelent, még rossz évben is nagyjából megvan ez a mennyiség, vagy nagyon rossz évben is, repcével is meg lehet ennyit termelni, Magyarország termel ennyit. Ez nem jogszabályi előírás kérdése, az üzemanyaggyártónak 6 százalékkal kell csökkentenie a fajlagos energiakibocsátását az üzemanyag energiataralmára vetítve. Ez azt jelenti, hogy a CO₂/megajoul értéket 6 százalékkal le kell nyomnia. Hogy ő sütőolajat használ-e föl, és ebből kétszeres szorzóval éri el ezt a történetet vagy vesz első generációs bioetanol, vagy mint ahogy csinálja a MOL, kifejleszt egy második generációs technológiát és próbálja ipari alkalmazásba vinni, ez az ipar feladata. Nem annak a törvénynek a feladata, amelyik egy keretet szab ahhoz, hogy ezt a célt hogyan lehet elérni és felhatalmazást ad ahhoz.

Végül nagyon kifogásolt részek, hogy túlteng benne a bioetanol. Már Miklós László igazgató elmondta, hogy ahhoz, hogy Magyarország exportképes legyen, tehát amit ma is exportál, repcében, kukoricában, mindenben, az csak fennmaradhasson, hogy a MOL üzemanyagexportja ahhoz, hogy Németország felé fennmaradhasson, ahhoz kell egy fenntarthatósági tanúsítás 2011. január 1-jét követően. Ez a sürgősségnek az oka, ezért kapkodunk, ezért történt, hogy van az irányelvben ugyanez, default értékek, tehát alapértékek, hogyha kidolgozza az ország, és leadja azt a parcellaazonosító közleményt, hogy mely területeken megtermelt bioüzemanyag, alapanyag felel meg ab ovo az alapadatok alapján a fenntarthatósági követelményeknek, beleértve az ÜHG-megtakarítást, akkor ott ki lehet adni

minden nehézség nélkül, bizonyos értelemben 35 százalékra ma megy, 50 százalék az egy külön történet lesz 2015-től a 60 százalék meg egészen nehezen belátható, hogy még tovább színezzem az életet. Kérem, azt szeretném mondani, hogy helyiértékén kezeljék ezt a törvényt. Nem akar megszabni irányokat, még egyszer mondom, nem akar megszabni módszereket és technológiákat, hanem azt mondja, hogy van két kötelezettség, ezt rögzíti és rögzíti azokat a keretfeltételeket, amik szükségesek ahhoz, hogy a rendszer működjön, beleértve a felhatalmazásokat a kormány, illetve a miniszteri rendeletek megalkotására. Ennyit szerettem volna elmondani. Köszönöm, hogy meghallgattak.

ELNÖK: Köszönöm szépen. És akkor jelzem, hogy most járunk két óránál, tehát két órája ülésünk, úgyhogy azt gondolom, hogy most már majd picit gondolni kéne arra, hogy szűkebbre szabjuk a hozzászólásokat. Megkérem, hogy tegyék fel a kezüket, akik még szeretnének hozzászólni. Varga Géának megfelel-e, ha még két hozzászólónak megadom a szót, mielőtt válaszolnak a kérdésére. (*Varga Géza: Ha korlátozzuk tényleg az időkeretet.*) Jó, akkor még két hozzászóló, kérem, hogy nagyon rövidre fogják, és utána még megadjuk a szólás jogát az előadóknak, hogy válaszolhassanak.

Tehát akkor most Pogány Anikónak adom meg a szót.

Pogány Anikó

POGÁNY ANIKÓ (Motion Emissions Kft.): Köszönöm szépen. A törvényjavaslat vitájánál azt hiszem, rengeteg hasznos érv elhangzott. Ennek a megítélésénél abból kell kiindulnunk, hogy mi ennek a törvényjavaslatnak a célja, mi a jogalkotói szándék.

Itt három ilyen hangzott el. Látszott már egyébként a keveredésnél, hogy miért hozzuk elő a fenntartható fejlődési, üvegházhatású gáz kibocsátási dolgokat. A törvénynek a címében ez van benne. Tehát ez a törvényjavaslatnak az indokoltsága, létének értelme a most elhangzottak alapján három dolog lehet. Üvegházhatású gázt csökkent, a mezőgazdaságban munkahelyeket teremt, vagy a kukoricatermesztés feltételeit javítja.

Az első kettőről, tehát, hogy üvegházhatású gáz kibocsátást csökkent és munkahelyet teremt, elhangzott a dián, hogy ezek vagy/vagy-ok. Ha ez üvegházhatású gázt csökkent, akkor nem teremt új munkahelyet, mert nem jár új termőterület-bevonással, ha meg új termőterület-bevonással jár, tehát munkahelyet teremt, akkor nem csökkent CO²-t. Ez európai bizottsági adat, és tény.

Tehát nagyon vigyázzunk szerintem az érveinkkel, hogy mi hova csúszik össze. A harmadik érv, ami itt elhangzott, a kukoricatermesztőknek a támogatása, de nem jó szó ez, tehát, hogy normális feltételeket teremtsünk. Itt nekik valószínűleg átmenetileg valóban jó lenne ez a helyzet, itt arra felhívnám a figyelmet, ami szintén elhangzott, hogy ezeknek az agroüzemanyagoknak a nemzetközi versenyképességében a kukoricán alapuló agroetanol nem versenyképes, nem hangzott el, hogy az EU jelenleg védővámot vetett ki az Afrikából, Brazíliából, USA-ból származó agroetanolra, hogy mesterségesen megvédje a versenyképtelen európai piacokat. A WTO ezt megtámadta és 2013-mal eltörölteti.

Tehát most milliárdokat fogunk áldozni arra, hogy kifejlesztünk egy iparágat. Én nagyon örültem a bioetanolos kollégának, amikor elismerte, hogy hosszú távon nem lesz jelen ez az iparág. Annyira kevés olyan kérdés van, ahol ilyen szakmai konszenzus van, hogy 2020 után nem lesz ez jelen. A második generációs bioüzemanyagok és a villamosítás lesz az, amelyik hosszú távon megoldja a közúti személyközlekedésnek az üvegházhatású gáz kibocsátás csökkentését.

Ezzel kapcsolatban azt szeretném még mondani, hogy végtelenül örülök, hogy ez a mai vita megtörtént, rendkívül későinek tartom, hiszen ez egy évek óta menő jogalkotási folyamat. Hiszen évek óta vannak már olyan konferenciák, ahol ezek a kérdések elhangzottak. Én azt tartanám jónak egyébként, nem a személyes véleményem, de az elhangzottak alapján,

hogya ezek az üzemek ne jönnének létre, hiszen egy újabb zsákutcát nyitunk. Tele van a magyar jogalkotás olyan dolgokkal, hogy belegyalogolunk egy szabályozással, kiépítünk olyan iparágakat, ahonnan nagyon nehéz visszavonulni. Ilyen a kapcsolt földgázalapú hő- és villamosenergia-termelés, milliárdokat investáltunk bele, most akarunk visszavonulni. Egészen biztos vagyok benne, hogy 10-15 év időtávlatban védhetetlennek fog bizonyulni ez a döntés. Egyetlen egy módon lehet ezt elkerülni vagy megelőzni: a nyilvános hatástanulmányokkal és annak a nyilvános megvitatásával. Ez a rengeteg érvanyag, ami itt elhangzott, kerüljön kölcsönösen kicserélésre, legyen egy nyilvános vita. Az, amit a nemzeti cselekvési terv kapcsán tegnap a Fellegi miniszter úrnak interpellációban elhangzott, és meg is lett ígérve, hogy a háttéranyagok nyilvánosságra kerülnek, a Fejlesztési Minisztérium, amikor rákérdeztek arra, hogy miért nem volt erről társadalmi vita, úgy hangzik a válasz, hogy nincs benne olyan elem, amelyet illetően társadalmi vitát lehetne indítani, illetve egy ilyen vita hozzáadott értéket nem jelent. Ezek szerint a mai megbeszélésünk felesleges volt? Én úgy gondolom, hogy ez nem igaz. Ezek nagyon szükséges kérdések, mert senki nem akarja a mezőgazdaságot ellehetetleníteni, senki nem akar nem hatékony módon üvegházhatású gázt csökkenteni.

ELNÖK: Köszönöm. Utolsó hozzászóló Fidrich Róbert, és utána visszatérünk az előadókra. Kérlek, egy percben vagy másfél percben próbáld meg kifejteni a véleményed. Köszönöm.

Fidrich Róbert

FIDRICH RÓBERT (Magyar Természetvédők Szövetsége): Köszönöm szépen. A mostani vita is mutatja azt, hogy rossz a sorrend, és ez a kérdés a mai napig nincs rendesen megvitatva a társadalomban. Magának a törvénynek sem volt rendes társadalmi vitája, én az Országos Környezetvédelmi Tanácsnál találkoztam ezzel a törvénnyel, akkor már azt mondták, hogy ezt már a kormány elfogadta. Tehát nagyon rosszul ülünk a lóra.

A Varga Géza nem említette, de én azt hiszem, hogy fontos arról beszélni, hogyha a mezőgazdaságról beszélünk, hogy Magyarország elvesztette az élelmiszer-önrendelkezését, és egy ilyen helyzetben erőltetjük még inkább azt, hogy elégessük a megtermelt biomasszát, legyen az, mondjuk kukorica. De az, amikor egyrészt nagymértékben exportra termelünk, mert rengeteg kukoricánk van, ugyanakkor viszont már tojásból is és egyéb csomó termékből viszont behozatalra szorul az ország. Valahol elveszett az egyensúlyt. Viszont, hogyha megnézzük azt, egyre inkább látható, hogy el fog fogyni a kőolaj, az éghajlatváltozás miatt egyre több probléma lesz, lásd az ideai orosz termést és hasonlót, növekszik a népesség, ez mind abba az irányba vezet, hogy az élelmiszerárak hosszú távon növekedni fognak, és az élelmiszertermelés stratégiai fontosságú ágazat lesz.

Én nagyon hiányolom azt, hogy Magyarországnak nincsen rendes mezőgazdasági stratégiája, és mindenféle ilyen csővégi megoldásokkal próbálkozunk. Hogyha most túl sokat termelünk kukoricából, akkor égessük el, és ez lesz a megoldás. Hiányzik egyszerűen a stratégia.

Gógös úr említette, hogy álmodozunk, bár lehet lóval szántani és egyebek, és felvetette, hogy akkor sok ember kell a mezőgazdaságba. Ha jól tudom, a mostani kormány egyik fő célja az, hogy egymillió új munkahelyet akarunk teremteni. Most akkor akarunk-e vidékre embereket dolgozni vagy sem.

És csak a végére egy rövid dolog: volt egy nemzetközi mezőgazdasági tanulmány, amelyben több, mint 500 tudós ENSZ-, Világbank-támogatással vett részt, ők jelentették ki, hogy a jelenlegi nagyüzemi exportorientált és nagy világkereskedelemre fókuszáló mezőgazdaság hosszú távon nem működhet, és a helyi tudás, és emberimunka-igényes helyi

kereskedelemre irányuló mezőgazdaság irányába kell elmozdulni. Szerintem ezt kéne nekünk is figyelembe vennünk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Most megkérem az előadókat, hogy Varga Géza kérdésére is röviden válaszoljanak. Kérem, hogy lássák, hogy nagyon szorít az idő, és lehet, hogy egyszer csak fel kell pattannunk.

VARRÓ LÁSZLÓ stratégiai fejlesztési igazgató (MOL Zrt.): Világos. Itt a kérdés az volt felénk, hogy abban az esetben, hogyha exportorientált kapacitásban gondolkodunk, akkor hogy néz ki a nemzetgazdasági mérleg. Természetesen, amennyiben ezt az etanolt exportálják, abban az esetben egy pozitív GDP-kontribúció van. Ezt most fejben nem számoltam ki, de úgy kell kiszámolni egyébként, hogy az etanol és a kukorica közötti árkülönbözet mínusz az etanolleparló bérköltsége, mínusz az etanolleparlásból felhasznált energiainputnak a költsége, ez számszerűsíthető. Ebben az esetben a 300 eurót természetesen valaki más megfizeti, azok a német adófizetők. Akkor a német adófizetők fizetik meg, de hogyha valaki magántőkéből úgy gondolja, hogy ő erre üzleti tervet épít, én semmilyen kivétlnivalót nem látok ebben. Ami az igazán érdekes vitatéma, hogy a magyar állam spekuláljon-e arra, hogy a német adófizetők tartósan megfizetik ezt a 300 eurót. Ez egy sokkal érdekesebb vitatéma.

MIKLÓS LÁSZLÓ vállalati fejlesztések igazgató (MOL Zrt.): Még két kiegészítő gondolat. Szoboszlai úr már utalt rá, a megújuló nemzeti cselekvési terv egy egészen más műfaj. Itt ez a törvény nem szól másról, mint ami bele van írva. Beleírja azt, amit az Európai Unió az irányelvekben elfogadott, de közös döntés részeként, mert ugye az unióban mi is részt vettük a döntéshozatalban. A tíz százalékot, a fajlagos széndioxidkibocsátás-csökkentést, nyilván hozzárendel egy, az adatvédelmi, meg mindenféle törvények miatt ugye a magyar jogrendben bírságot se lehet akárhogy, tehát annak is vannak szabályai. És nemhogy mi nem tudunk majd esetleg üzemanyagot exportálni, vagy a biokomponens-gyártók biokomponensét. A magyar kukoricát nem lehet eladni a határon túlra ilyen célra, mert ott kezdődik a dokumentálás. Meg a repcét sem, tehát a magot sem fogjuk tudni eladni a határon túlra ilyen célra. Ha ez a jogszabály nincs meg. Az egy teljesen más kérdés, hogy Magyarország, ahogy itt Varró kollégám is mondta, nem kellene, hogy támogasson belföldi fölhasználásra, mondjuk, olyan rossz mutatókkal rendelkező terméket, aminél a széndioxid-elkerülés 300 ezer euróba kerül tonnánként. De az európai piacra, a világpiacon bármennyit. Csak ugye az a feltétele, hogy a magyar kukoricának legyen ilyen papírja. És nemcsak rólunk, ipari feldolgozókról van csak szó, ennyiben ez nem MOL, meg nem etanolszövetségi probléma, sőt az talán a hozzászólásainkból is hallatszott, hogy nem vagyunk nagy hívei annak, hogy itt gyorsan növekvő biokomponens-felhasználás legyen az országban. Ebben is van egyfajta szakmai egyeztetés a nemzeti cselekvési terv előkészítése során amiatt is, hogy mi magunk is azt mondjuk, hogy annyit kell csinálni most, amennyit muszáj, és várni kell az úgynevezett második generációs technológiákra. Ugye ez volt az, amire Szoboszlai úr utalt, hogy 2017 körül már talán jobban lehet látni, hogy a második generációval akkor hová lehet eljutni. Tehát nem a MOL érdekéről, nem a bioetanol vagy a biokomponensgyártók érdekéről van szó. Hanem, ha már ennyire szeleteljük a magyar nemzetgazdaságot, akkor a magyar gabonatermelők érdekeiről, a repce-, meg a kukoricatermelők érdekeiről. Ettől függetlenül azt is lehet egyébként, hogy változatlanul marad négy vagy öt évig a biokomponens-bekeverési arány kötelezettsége.

Amit még nagyon fontosnak tartunk, hogy a törvény azt is tartalmazza, hogy a kormány három évre előre megmondja azt, hogy mi a teendő és a kötelezettség. Az egész

értéklánc a magtermelőtől az üzemanyaggyártóig és exportőrig pontosan tudja, hogy milyen ütem szerint és hogyan kell felkészülni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én akkor arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy Varga Géza megkérdezte, hogy a növényi olaj közvetlen felhasználásáról mi a véleményük. Hogyha erre konkrétan tudnának reflektálni, annak örülnék.

MIKLÓS LÁSZLÓ vállalati fejlesztések igazgató (MOL Zrt.): Igen, a növényolaj közvetlen felhasználását az európai uniós jogszabály megengedi. Ami miatt ezt az egész olajszakma, a Magyar Ásványolaj-ipari Szövetség ellenezte első perctől kezdve, és ellenzi a mai napig, az az, hogy Magyarországnak a '90-es évek elején, a fiatalabbak nem, de az öregebbek emlékeznek rá, hogy mi volt az olajpiacon. Na most, hogyha egyszer kiengedjük a hatóság ellenőrzéséből az üzemanyag felhasználásának bármely szegmensét, akkor abból egyébként ez következik. És ennek egyébként adókövetkezményei is vannak. Az, hogy miért lehet biodízelt bekeverni és miért nem növényi olajat, arra az a magyarázat, hogy a növényi olaj bekeverésénél ugyanazt az illatot lehet érezni, mint amit, ha otthon olajban sütünk bármit. Ezért kiválóan alkalmas arra, hogy az illegális használatot földérítsék és felfedezzék. Tehát ez a döntő momentum, amiben én, amennyire tudom, nemcsak az Ásványolaj-ipari Szövetségben van szakmai konszenzus, hanem a vámhatóság és más, most Nemzetgazdasági Minisztérium illetékes főosztálya között is.

DR. SZOBOSZLAY MIKLÓS (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium): Engedjék meg ehhez a kérdéshez csak: egészen más a viszkozitása a növényolajnak, a tiszta növényolajnak, a gyantásítási hajlama, és ebből egy korszerű motornál problémák lesznek. A régi Zetor még elment vele, egy mai Caterpillar nem.

ELNÖK: Akkor dr. Zahola-Pollák Vandát láttam, hogy szeretne hozzászólni.

DR. ZAHOLA-POLLÁK VANDA alelnök (Magyar Bioetanol Szövetség): Köszönöm szépen. A mezőgazdasági területekkel kapcsolatos kérdésre szeretnék válaszolni. Az európai irányelv előírja, hogy kizárólag azon a területen tervezhető fenntarthatóan bioüzemanyag célú alapanyag, amelyik 2008 januárja előtt is már mezőgazdasági terület volt. Tehát ami nem volt magas biodiverzitású terület, nem volt erdő, nem magas szénkészlettel rendelkező, tehát pontosan meghatározza azokat a területeket, amelyek az alapanyaggyártás szempontjából fenntarthatónak minősülnek.

A másik dolog, amit szeretnék mondani, hogy az export és a belföldi felhasználás kapcsán azt mi sem támogatjuk – sem mint Bioetanol Szövetség, sem mint bioetanolt gyártó kft. -, hogy olyan bioetanol kerüljön bekeverésre, ahol egy tonna széndioxid 300 euróba kerül, mert a mi bioetanolunk nem ilyen. Tehát nekünk most jelenleg a hagyományos technológiával is 60 százalék az ÜHG-megkerülés, erre tanulmányunk van, és mi is azt mondjuk, hogy nyilván a fejlődésnek nem kell ellenállni. Viszont, amit jelenleg megtehetünk azért, hogy kevésbé terheljük a környezetet, azt szerintem meg kell tennünk, ez az álláspontunk. A másik pedig az, hogy az adókedvezmény, amit a fogyasztók kapnak a jelenlegi bioüzemanyag felhasználásával, az nyilván, hogy bent marad, tehát azt a fogyasztó Magyarországon fogja elkölteni. Tehát ez nem az exporthoz kapcsolódó kérdés. Köszönöm.

ELNÖK: Igen. Akkor Gyulai Iván.

GYULAI IVÁN ökológus, Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány elnöke: Csak nagyon röviden, amikor fenntarthatóságról beszélünk, akkor azt feltételezzük,

hogy az az erőforrás, amivel foglalkozunk, az fennmarad. Na most, elmondtam, valaki cáfolja meg, ugye ma a világon folytatott mezőgazdálkodási technológiák legtöbbje hihetetlen mértékben pusztítja saját erőforrását, a talajt. Ez – azt gondolom, hogy – alapvető kérdés, a Mezőgazdasági bizottságra tartozik. Na most, amikor GDP-t számolunk, és hasonló egyéb mutatókat bemutatunk mindannyian, akkor ezek a bizonyos negatív externáliák soha nem jelennek meg. Engem nagyon nem tud érdekelni az, hogy negatív externáliák nélkül hogyan számolunk GDP-t, az a kérésem, hogy azzal együtt próbáljuk meg ezt kimutatni, és akkor egészen másképp fognak ezek a kérdések megjelenni. Én azt állítottam, hogy mindaz, amire most készülünk, a biomassza-felhasználásban, még egy fokozottabb terhelést fog jelenteni a talajpusztulásra, egészen egyszerűen azért, mert az egész biomassza-felhasználás, ha akarjuk, ha nem, alapvető biológiai kérdés. Az életnek a szubsztrátumát fogja elégetni, és mint ilyen, ez a szubsztrátum nem tud részt venni az életnek az újratermelésében, tehát magyarul mondva, amikor a biomasszát, mint holt anyagot nézzük, az igazából véve élő anyag és az ahhoz szükséges, hogy az életet újra tudja termelni. Az a 180 millió tonna, ami évente megtermelődik, az el is fogy, azt elhasználja, az élet megeszi, magyarul mondva, tehát ezt csökkentjük, hogyha elégetjük. Ha valaki nem aggódik a földért, az aggódjon a talajért, amin dolgozunk. Tehát ez katasztrofális, és ezt nem lehet tovább terhelni.

A bioetanollal kapcsolatban két dologra szeretném felhívni a figyelmet. Nem pontosan értettük egymást, én kapacitásokról beszéltem. Kapacitásokról beszéltem, ugye Popp József 2006-ban közölte egy tanulmányban, 2006 őszén mintegy 7,5 millió tonna kukorica és egymillió tonna búza feldolgozására alkalmas üzem létesítését jelentették be a különböző befektetői csoportok. *(Közbeszólások.)* Pillanat! 2008-ban összeszámoltuk a bejelentett bioetanol-gyártó kapacitásokat Magyarországon, megnéztük, hogy mennyi van bejelentve, megnéztük, hogy mennyi engedélyezve, mennyi rendelkezik engedéllyel és mennyi a működő. Ennek az alapján négy millió tonna kapacitás kiépítését tervezik. Én nem mondtam, hogy ez létesült, itt van felsorolva, tehát ugye ... *(Gőgös Zoltán: De hát abból egy sincs!)* Jó, de a kérdés az, hogy mikor lesz. *(Gőgös Zoltán: Soha, soha! Az életben sem.)* És ez nagyon fontos, hogy ne tervezzünk túlzott kapacitást. És ez nem azért fontos, hogy itt konfliktusba fogunk kerülni az élelmiszer-ellátással, hanem éppen ezért azt kellene komolyan venni, amit a hölgy mondott, hogy 2013-ban az Európai Uniónak meg kell szüntetni a védővámjait. Ugye azt mondjuk, hogy ez a 2020-as horizontig szól, ha 2013-ig meg kell szüntetni, akkor hol tudunk mi versenyezni a Dél-Amerikában termelt cukornádból készített bioetanollal vagy a Délkelet-Ázsiában megtermelt pálmaolajjal. Ezek álmok. Mi most az európai piacra tudunk kínálni, amíg az Európai Uniónak nem kell ezeket a védővámokat megszüntetni. Utána már a világpiacon egyforma körülmények között kell versenyezni, onnantól ennek a kérdésnek semmi értelme nincs. Tehát itt most mi a következő évre tervezünk valamit, ami hajtóerőt fog adni annak, hogy ezek a kapacitások egyébként kiépüljenek. Amire mondtam, hogy ennyi tervezett kapacitás van, és ez egy ésszerűtlenség. És ettől függetlenül csak annyit szeretnék mondani, hogy van ennek másik hajtóereje, a KEOP-ban ott van a nagy és közepes teljesítményű bioetanol teljesítmények kiépítésének a támogatása.

ELNÖK: Jó, én azt gondolom, hogy akkor még annál a körnél tartunk, amikor még az előadók reagálhatnak röviden. De én, hogyha már többen nem szeretnék az előadók közül reagálni, akkor megadnám a szót másnak. Nem tudom, van-e még valaki. Jó, akkor még Héjj Demeter kap rövid szót, és utána az albizottság tagjai szólhatnak, és utána lezárom az ülést.

HÉJJ BENEDEK (Magyar Bioetanol Szövetség): Nagyon szépen köszönöm. Megszólítva érzem magam. Dióhéjban szeretnék csak szólni. Én látom itt a kritikát, biomassza, fenntarthatóság, mezőgazdaság, rendkívül szerteágazó folyamat, és ezt többen elmondták. Tehát azt azért tisztáznám, hogy azokból az üzemekből – ahogy Gőgös úr is

elmondta – egy sem épült meg, amikről beszéltünk, és ha így folytatjuk, nem is fog, és csak egy nemzetgazdasági kérdés. Tehát én magam adófizetőként, ez is elhangzott, ez is egy szempont, biztos nem örülnék annak, hogy ez az államháztartási lehetséges költségvetési bevétel vagy GDP, vagy export-import egyenleg alakulása nem realizálódik, de ez az én egyéni véleményem, ez csak egy választópolgár vagyok a sok közül. Viszont mint mondtam: ez valóban egy tízéves rövid távú történet, aminek van egy lehetséges mostani megoldása. Tehát, hogyha most akarunk ezekkel foglalkozni, akkor a bioüzemanyagok, ez egy mostani alternatíva. Ezt a lépcsőfokot természetesen kihagyhatjuk. Én csak annyit tudok, hogy sok mindent pótolni lehet egy országnak, meg az embernek, az elveszett idő az, amit soha. Tehát, amit elvesztettünk időt, azt soha nem fogjuk tudni pótolni.

A másik viszont, hogy nem értem, és Gyulai úrnak a hozzászólására reagálnék. Tehát mi a magunk részéről - mezőgazdasági termelők is tagjaink, tehát nem úgy kéne minket tekinteni, hogy mi itt valami üzemanyag-ipari vállalat képviselői vagyunk – nem támogatjuk azt, amit ő mondott. Mindent megteszünk, hogy legyen ez a védővám, mert nincs értelme annak, hogy brazil esőerdők irtásához vagy indonéz erdők irtásához asszisztáljunk. Én nem tudom, de Gyulai úr szavaiból egy kicsit ez derült ki számomra, mert megoldást nem fogalmazott meg erre az energiaproblémára, hogy akkor ne tegyünk semmit és haladjunk efelé. Tehát ez egy megoldás, vannak tagállamok sajnos az Európai Unióban, akik ezt támogatják, de mi ezt nem szeretnénk támogatni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Akkor még Győrffy Balázsnak adok szót.

GYŐRFFY BALÁZS (Fidesz): Köszönöm, igyekszem én is rövid lenni. Tehát nekünk itt van például ennek a talajpusztításnak a megállítása. Ebből megoldás lenne például a szalmaégetők megszüntetése azonnali hatállyal. Ez egy örült nagy marhaság, hogy az egyébként melléktermékként keletkező biomasszát elvisszük egyébként valahová elégetni, és azt a talajt valóban kizsigereljük, ugyanis nyilván műtárgyával nem lehet visszadotálni azt a szervesanyag-tartalmat, ami a humuszképződéssel annak a megtartásához szükséges. Tehát ezeket kellene kezelni.

De a talaj élettani feltételeinek a megtartása felé egy nagyon fontos lépés, hogy a szervestrágya-használat felé előrelépünk. Most nyilván ehhez az kell, hogy az állattenyésztés nemcsak Európában és a világon, hanem helyben itt realizálódjon, és az aránya növekedjen, mivel nyilván elég – elnézést – hülyén hangzana, hogy azt mondanánk, hogy akkor most szerves trágyát importálunk valahonnan. Tehát a lényeg az volna, hogy itt lehessen állattenyésztést produkálni.

Sokrétű, de többek között az állattenyésztés leépülésének okai között megemlíteném azt, hogy a magyar sertéshús árának a viszonylagos piacképtelensége visszavezethető arra is, hogy vannak olyan országok, amelyek képesek egyéb ipari melléktermékekkel kiváltani azokat a takarmánynövényeket, amelyeket mi kénytelenek vagyunk használni. Tehát példaként mondom erre, hogy a hollandok elképesztő mennyiségű hallisztet etetnek meg a disznókkal, és nyilván, mivel a halliszt egy ipari melléktermék, soha nem fogunk a gabonával versenyképes disznóhúst előállítani árban. Nem minőségben, mert nyilván az össze nem hasonlítható, de a boltban én még soha nem láttam megkülönböztetni a magyar karajt a dán karajtól, miközben beltartalmi értékét tekintve ég és föld a különbség. Tehát mindenképpen az volna a cél, hogy az állattenyésztést hozzuk helyzetbe ebből a szempontból.

Az állattenyésztés helyzetbe hozásának egyik lehetséges megoldása nem mondom, hogy felhőtlen, ez az egyetlen, és tűzön-vízen ezt kell vinni, de érdemes szerintem ezen komolyan elgondolkodni, olyan, úgymond ipari tevékenységet végezni, aminek a mellékterméke alkalmas az állattenyésztés felfuttatására is. Például a bioetanol és a bioüzemanyagok előállítása erre alkalmas. Tehát ezt is figyelembe kell venni.

Aztán nekem eszembe jutott, hogy volt egy ismerősöm, akinek az apósának nagy étterme volt, hát neki ez a rántott hús szagú ETZ-je volt, bizonyára többen is találkoztak ilyennel. Abban az időben a fritőzből kiszűrt olajjal tökéletesen működtek ezek a gépek. De nyilván nem ez a cél.

Itt aztán egy kicsit messzebbre is mutat a dolog, a WTO és az EU közötti viszony, leépülő védővámok, én azért azt felvetíteném előre, hogyha ilyen ütemben vonul vissza az Európai Unió a WTO-val szemben mindenféle leépítéssel szemben, akkor nemcsak a magyar, hanem az egész európai agrárium megsemmisül, és ezáltal nemcsak az agrárium, hanem az európai vidék is.

Ugyanis tudomásul kell venni, hogy azok az európai struktúrák, amik jelenleg is működnek, és amik biztosítják, hogy az európai vidék olyan minőségben és formában van jelen, és olyan változatos és olyan szép, amilyen, ez Dél-Amerikában és az Egyesült Államokban elképzelhetetlen. Soha az életben nem lesz az európai mezőgazdaság védővámok nélkül versenyképes a több tízezer hektáron, monokultúrában működő, mondjuk amerikai gazdával szemben, aki rá van arra állva, hogy két dolgot vet: szóját és kukoricát, és ezt váltva egymással, tökéletes gépesítéssel. De lehet erre törekedni, csak akkor nem lesz Magyarországon falu, nem lesz vidék, és nem kell lemenni a falusi rokonokhoz friss tojásért, mert ott sem lesz, mert senki nem fog vidéken élni. Ez egyből felveti annak a problémáját, hogy hová megy majd az a vidéki lakosság, amely elveszítette az életlehetőségét.

Tehát én a magam részéről határozottan támogatom azt, hogy próbáljunk meg életképes családi gazdaságokat létrehozni. Nem több ezer hektáros gazdaságokról beszélek. Nem akarok a ló másik oldalára sem átesni, de nyilván van azért a működésnek is egy minimális nagysága. Sem a szupergépesített, elképesztő területen gazdálkodó nagyüzemek, sem a lóval való szántás nem megoldás. Tehát itt egy egészséges egyensúlyt kellene találni, de ezt - azért ismét hangsúlyoznám - komolyan veszélyezteti az, hogy az Európai Unió többek között, mondjuk brit nyomásra, akik nem igazán érdekeltek az európai agrármodell fenntartásában, hiszen ott a királyi család egymagában birtokolja - nem mondom, hány százalékát, de - jelentős részét a termőterületeknek, tehát ők sokkal inkább hajznak az amerikai modellre. Itt szokták mondani és hallottam is, hogy ilyenkor a La Manche-csatorna kicsit szélesebb, mint az óceán e tekintetben. Tehát itt jó volna elgondolkodni azon, hogy mennyire engedünk a WTO-nak és mennyire kellene kicsit határozottan képviselni az európai összagrárium érdekeit, és nyilván ezáltal a saját lehetőségeinket is előtérbe helyezni. Köszönöm.

ELNÖK: Én szeretném megkérdezni, hogy Varga Géza szeretne-e valamit mondani. *(Varga Géza: Nem, köszönöm szépen.)* Jó, akkor én nagyon szépen köszönöm minden résztvevőnek, hogy eljött, az előadóknak az előadást, minden hozzászólónak a véleményét és a hallgatóságnak is, és azt gondolom, hogy erről a témáról még órákig tudnánk beszélgetni, de ugyebár az időnk véges. Azt gondolom, hogy ez is fontos volt, és kérem, hogy mindenki gondolkozzon a hallottakon, és remélem, hogy be tudja építeni ezt a munkájába képviselők és nem képviselők egyaránt. Köszönöm szépen.

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 39 perc)

Szabó Rebeka
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Lajtai Szilvia